

Agder Sekretariat

Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Postboks 120
4491 Kvinesdal
Bankkonto:
3080 32 25660
Organisasjonsnr.:
988 798 185

Til kontrollutvalets medlemmar:

Gunnar Brottveit (leiar), Åse Ingebjørg Flateland (nestleiar), Torleif B. Harstad (medlem),
Ånund Viki (medlem), Marianne Rysstad (medlem)

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALET

Tid/stad: Onsdag 15. februar 2023 kl. 13.00 kommunehuset,
kommunestyresalen

SAKSLISTE

- SAK 01/23 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 09.11.22
- SAK 02/23 PROSJEKTPLAN FORVALTNINGSREVISJON
- SAK 03/23 UAVHENGIGHETSERKLÆRINGAR FRÅ REVISOR
- SAK 04/23 RISIKO OG VESENTLIGHETSVURDERING FORENKLET
ETTERLEVELSESKONTROLL - VALLE KOMMUNE
- SAK 05/23 KONTROLLUTVALET'S ÅRSMELDING 2022
- SAK 06/23 REVISOR ORIENTERAR

FAST POST

Vidare arbeid i kontrollutvalet:

EVENTUELT

REFERATSAKER

- REF 01/23 ANMODNING TIL KOTROLLUTVALET OM UNDERSØKINGAR
- REF 02/23 SLUTTRAPPORT ETTER FORVALTNINGSKONTROLL –
PRODUKSJONS- OG AVLØYSARTILSKOT I JORDBRUKET
- REF 03/23 KOMMUNENS TILSVAR PÅ SLUTTRAPPORT ETTER
FORVALTNINGSKONTROLL

Valle, 8. februar 2023

Gunnar Brottveit
Leiar

Inger Lise Austrud
Utvallssekretær

Forfall og inhabilitet bes meldt til Inger Lise Austrud, tlf. 918 69 975 / ila@asekretariat.no

Eierkommuner:
Bygland, Bykle, Evje og Hornnes,
Farsund, Flekkefjord, Hægebostad,
Iveland, Kvinesdal, Lindesnes,
Lyngdal, Sirdal, Valle, Åseral

Ansatte:
Daglig leder Willy Gill
Telefon: 90 95 62 46
E-post: willy.gill@asekretariat.no

Rådgiver Inger Lise Austrud
Telefon: 91 86 99 75
E-post: inger.lise.austrud@asekretariat.no

Agder Sekretariat

Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Kopi til: Ordfører, kommunedirektør, revisor, Gunn Margith Homme, Setesdølen
Varamedlemmer møter berre etter særskilt innkalling.

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Valle kommune

Sak 01/23

Møtedato: 15.02.23

Sakshandsamar: ILA

SAK 01/23   GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 09.11.22

Vedlegg:

Forslag til møteprotokoll frå møte 09.11.22

Bakgrunn for saka:

Forslag til protokoll frå møte 09.11.22 vert lagt fram for godkjenning.

Framlegg til vedtak:

1. Møteprotokoll frå kontrollutvalets møte 09.11.22 vert godkjent.
2. Leiar får fullmakt til å underteikne møteprotokollen

VALLE KOMMUNE – KONTROLLUTVALET

MØTEBOK

Møte nr. 04/22

Dato: 09.11.22 kl. 13.00 – ca. kl. 13.50.

Stad: Kommunehuset, kommunestyresalen.

<u>Til stades:</u> Gunnar Brottveit, leiar Åse Ingebjørg Flateland, nestleiar Torleif B. Harstad, medlem Ånund Viki, medlem	<u>Andre til stades (heile eller deler av møtet):</u> Agder Kommunerevisjon IKS v/ Henriette Svendsen, Tommy Pytten og Jarl Birkenes Gjessing Agder Sekretariat v/ Inger Lise Austrud Administrasjonen v/ Vidar Homme (kommunedirektør)
<u>Forfall:</u> Marianne Rysstad, medlem	

Det var ikkje merknader til innkalling og saksliste.

ORIENTERING:

Kommunedirektør kjem frå starten av møte for å orientera om

- status økonomisjef, bemanning og plan for årsoppgjer rekneskap.

SAKSLISTE

SAK 13/22	GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 28.09.22
SAK 14/22	KONTROLLUTVALET'S ÅRSPLAN 2023
SAK 15/22	PROSJEKTPLAN FORVALTNINGSREVISJON
SAK 16/22	KOMMUNEDIREKTØRENS OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT «NÆRINGSUTVIKLING»
SAK 17/22	REVISOR ORIENTERAR

FAST POST

Vidare arbeid i kontrollutvalet:

EVENTUELT

Underskrift

Gunnar Brottveit
Leiar

Kopi av møteboka sendes: Ordførar, kommunedirektør, revisor, postmottak og Setesdølen

ORIENTERING:

Kommunedirektør orienterte utvalet om

- tilsetting økonomisjef, bemanning og plan for årsoppgjer rekneskap.

SAK 13/22 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 28.09.22

Vedtak:

1. *Møteprotokoll frå kontrollutvalets møte 28.09.22 vert godkjent.*
2. *Leiar får fullmakt til å underteikne møteprotokollen*

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Forslag til møteprotokoll frå møte 28.09.22

Bakgrunn for saka:

Forslag til protokoll frå møte 28.09.22 vert lagt fram for godkjenning.

Framlegg til vedtak:

1. Møteprotokoll frå kontrollutvalets møte 28.09.22 vert godkjent.
2. Leiar får fullmakt til å underteikne møteprotokollen

SAK 14/22 KONTROLLUTVALETS ÅRSPLAN 2023

Vedtak:

Framlegg til kontrollutvalets årsplan for 2023 vert vedteke.

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Framlegg til årsplan for 2023

Bakgrunn for saka:

Det er etablert ein praksis med å utarbeide ein årsplan for kontrollutvalet.

Sekretariatet har utarbeidd eit forslag til årsplan som vert lagt fram for godkjenning i utvalet.

Årsplanen er ikkje å forstå som ein fullstendig presentasjon av alle dei oppgåver/saker som kontrollutvalet vil handsame i løpet av året, men legger vekt på dei oppgåver som utvalet etter lov og forskrift er pålagt å handsame.

I tillegg til dei ordinære sakene vil det i løpet av året også dukke opp førespurnader og problemstillingar som vert gjenstand for drøfting i utvalet.

I 2023 er det kommune- og fylkestingsval. Difor kan det koma endringar i oppsett plan i samband med handsaming av budsjett mm.

Kontrollutvalet oppfordrast til å komme med innspel til planen og bes vurdere moglege orienteringar.

Framlegg til vedtak:

Framlegg til kontrollutvalets årsplan for 2023 vert vedteke.

SAK 15/22 PROSJEKTPLAN FORVALTNINGSREVISJON

Vedtak:

Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjonsprosjektet «Styring og internkontroll - avvik og avvikshåndtering» og ber Agder Kommunerevisjon IKS legge frem prosjektplan i neste møte.

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Framlegg til prosjektplan frå Agder Kommunerevisjon IKS, datert 31.10.22

Bakgrunn:

Kontrollutvalet bestilte i sitt møte 28.09.2022 gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt med tema «Ledelse og kvalitetsforbedring i legetjenesten i Bykle og Valle». Agder Kommunerevisjon IKS har utarbeida framlegg til prosjektplan som kontrollutvalet må ta stilling til.

Fyrste ledd i prosjektet er utarbeiding av ein prosjektplan som nærare beskriv bakgrunn for prosjektet, problemstillingar, revisjonskriterier og metode.

Revisor foreslår følgande problemstillingar i den framlagde prosjektplanen:

- I hvilken grad oppfyller legetjenesten i Valle og Bykle kommune forskriftens krav til planlegging?
- I hvilken grad oppfyller legetjenesten i Valle og Bykle kommune forskriftens krav til gjennomføring?
- I hvilken grad oppfyller legetjenesten i Valle og Bykle kommune forskriftens krav til evaluering?
- I hvilken grad oppfyller legetjenesten i Valle og Bykle kommune forskriftens krav til korrigering?

Det viktigaste er å vurdere om problemstillingane samsvarer med kontrollutvalets ønsker når det gjeld kva ein vil å få svar på gjennom dette prosjektet.

Vurderingar:

Revisjonen tek sikte på å framlegga rapport frå prosjektet medio 2023.

For nærmare detaljer og avgrensingar vises det til framlegg til prosjektplan og til forvaltningsrevisors presentasjon av prosjektplanen i møtet.

I samråd med forvaltningsrevisor vil det være mogleg å foreta eventuelle justeringar i prosjektplanen dersom utvalet skulle ønske det.

Ein viktig føresetnad for å kunne gjennomføra prosjektet er at Bykle kontrollutval bestiller tilsvarande prosjekt. Helsetenesta er organisert som eit vertskommunesamarbeid der Bykle kommune er vertskommune og Valle kommune er samarbeidskommune. Det er kontrollutvalet i vertskommunen som fører kontroll med verksemda på vegne av alle deltakarar i samarbeid jf. kommunelova §20-9.

Bykle kontrollutval skal handsame sak om bestilling av forvaltningsrevisjon i sitt møte 09.11.22.

Kva for slags prosjekt Bykle kontrollutval vedtek å bestille vil ha betydning for kontrollutvalet i Valle.

Dersom Bykle kontrollutval vel å bestille eit anna prosjekt enn «Ledelse og kvalitetsforbedring i legetjenesten i Bykle og Valle» vil sekretariatet råde kontrollutvalet til å bestille eit anna, nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt i møte.

Utvalet kan følgje opp legetenesta på ein anna egna måte, for eksempel gjennom orienteringar eller invitere inn kommunedirektør i møte.

Sekretariatet legg fram to alternativ til framlegg til vedtak. Fyrste alternativ kan berre bli vedteke om Bykle kontrollutval bestiller same prosjekt. Kva utfallet blir i Bykle kontrollutval vil utvalet bli orientert om i møte.

Framlegg til vedtak:**Alternativ 1:**

Kontrollutvalet ber Agder Kommunerevisjon IKS om å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjektet «Ledelse og kvalitetsforbedring i legetjenesten i Bykle og Valle» basert på dei problemstillingane som kjem fram av prosjektplanen og innanfor kontrollutvalets budsjettramme.

Alternativ 2:

Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjonsprosjektet «_____» og ber Agder Kommunerevisjon IKS legge frem prosjektplan i neste møte.

**SAK 16/22   KOMMUNEDIREKTØRENS OPPFØLGING AV
FORVALTNINGSREVISJONSRAPPORT «NÆRINGSUTVIKLING»****Vedtak:**

*Kontrollutvalet tar kommunedirektørens tilbakemelding til foreløpig orientering.
Kontrollutvalet ber om skrifleg tilbakemelding når alle anbefalingane i rapporten er følgt opp og innan 01.05.23.*

Saksutgreiing:**Sakshandsamar: Inger Lise Austrud****Vedlegg:**

Tilbakemelding frå kommunedirektøren datert 25.10.22

Bakgrunn for saka:

Kontrollutvalet gjorde i sitt møte 11.05.2022 framlegg til kommunestyret i samband med rapport «Næringsutvikling».

Kommunestyret ber kommunedirektør fylgje opp dei tilrådingane som kjem fram i forvaltningsrevisjonsrapporten «Næringsutvikling».

Kommunestyret ber kommunedirektør gje ei tilbakemelding til kontrollutvalet innan 01.11.2022 om korleis tilrådingane i rapporten er fylgd opp.

Skriftleg tilbakemelding følger vedlagt saka. Kommunedirektør vil orientere utvalet i møte. Revisor vil og vere til stades i møte og kan kommentere saka.

Tilrådingane i rapporten: (Kommunedirektøren sine tilbakemeldingar kjem under kvart kulepunkt i kursiv:)

Kommunen bør leggje ein plan som sikrar kommuneplanen sine målsetjingar vert nådde innan utløpet av planperioden i 2028

Kommunedirektøren oppfattar at dette punktet heng saman med neste tilrådingspunkt om konkretisering av måla i kommuneplanen. Det er vurdert to alternative løysingar for å fylgje opp dette. Det eine alternativet er å nytte handlingsprogrammet (kommuneplanen sin handlingsdel) som verkemiddelet til å sikre koplinga mellom kommuneplan og meir operative mål. I tillegg har kommunedirektøren vurdert å utarbeide ein eigen temaplan for næring for å konkretisere måla i kommuneplanen og fungere som bindeledd til handlingsprogrammet som vert rullert kvart år.

Ein eigen temaplan krev meir ressursbruk og medfører fleire kommunale planar, noko kommunedirektøren i utgangspunktet er skeptisk til. På den hi sida inneber det auka fokus og ei moglegheit til å skape engasjement om næringsutvikling i lokalsamfunnet. Det har vore dialog med Valle Næringslag om problemstillinga, og tilbakemeldinga derifrå er at ein planprosess med næringsutvikling som tema er å føretrekkje.

Kommunedirektøren kjem difor til gjere framlegg om å setje av økonomiske midlar i budsjettet for 2023 til å setje i gong arbeidet med ein temaplan for næringsutvikling. Planen skal konkretisere måla i kommuneplanen og sikre koplinga til operative mål og tiltak i handlingsprogrammet.

I forlenginga av dette vil kommunedirektøren peike på at koplinga mellom kommuneplan, handlingsprogram og plan for den enkelte verksemda i kommuneorganisasjonen, samt tilbakerapportering på status og grad av måloppnåing, er ei generell utfordring for kommunane, og ikkje berre relatert til arbeidet med næringsutvikling. Valle kommune har teke i bruk Framsikt som verktøy til verksemdsstyring og tek no i bruk planmodulen som nettopp skal sikre koplinga mellom dei ulike plannivåa kommunane opererer med.

Kommunen bør sikre at kommuneplanen sine målsetjingar vert konkretiserte i større grad, for eksempel gjennom oppdeling i delmål og konkrete tiltak

Jf. tilbakemelding på førre tilrådingspunktet.

Kommunen bør gå i gjennom organiseringa av næringsarbeidet i kommunen, under dette plasseringa av arbeidsoppgåver og ansvar for gjennomføring av målsetjingane innan næringsutvikling

Kay Arne Søgård er tilsett i 50% stilling som næringsrådgjevar og 50% stilling som planrådgjevar. Ansvar for næringsarbeidet i kommunen, både arbeidsoppgåver og måloppnåing, er såleis samla til denne funksjonen. Stillinga høyrer til teknisk eining og rapporterer til teknisk leiar Magnus Berg. Teknisk leiar rapporterer til kommunedirektør.

På grunn av at næringsutvikling vert vurdert som sentralt for å nå kommunen sine overordna mål, er ressursane knytte til dette feltet styrkt med at næringsrådgjevar, teknisk leiar og kommunedirektøren utgjer eit team som møtast fast kvar fjortande dag for å fylgje opp næringsarbeidet. Dette gjer næringsarbeidet mindre sårbart i høve fråvere.

Søgård har i haust hatt fødselspermisjon og difor berre arbeidd ein dag i veka (20% stilling). Det har difor vore naudsynt med ei streng prioritering av arbeidsoppgåvene. Dialog med næringslivet og oppfølging av konkrete saker har vorte prioriterte.

Kommunen bør syte for ei meir detaljert rapportering på næringsarbeidet, som også inkluderer næringsrelevante investeringstiltak

Jf. tilbakemelding om konkretisering og operasjonalisering av mål i kommuneplanen. Både planmodulen i verktøyet vårt for verksemdsstyring, Framsikt, og utarbeidinga av eigen temaplan for næringsutvikling, vil etter kommunedirektøren sitt syn styrkje koplinga mellom mål, strategiar og tiltak på den eine sida, og tilbakerapportering på den hi.

I inneverande år skjer rapporteringa av næringsarbeidet i tråd med ny organisering og i samband med tertial- og årsrapportering, jf. tilbakemeldinga på førre tilrådingspunkt.

Kommunen bør utarbeide ein rutine for sakshandsaming av næringssøknader som inkluderer kva for krav forvaltningslova, vedtektene og retningslinjene stiller til sakshandsaminga

Kommunedirektøren meiner det er naturleg at framlegg til rutine vert utarbeidd av næringsrådgjevar. På grunn av redusert stilling i haust har næringsrådgjevar i samråd med kommunedirektør ikkje prioritert dette. Arbeidet vert sett i gong etter at fødselspermisjonen til Søgård er avslutta etter nyttår. Når det er sagt har næringsrådgjevar gått i gjennom innhaldet i rapporten frå forvaltningsrevisjonen på dette punktet og nytta dette som grunnlag i sakshandsaminga av næringssøknader.

Kommunen bør revidere retningslinjene for næringsfondet sine reglar om klagesakshandsaming

Jf. tilbakemelding på førre tilrådingspunkt. Arbeidet er førebels ikkje prioritert, men vert sett i gong etter at fødselspermisjonen til Søgård er avslutta etter nyttår.

Vurdering:

Hensikten med denne oppfølginga er å sjå til at kommunedirektør har følgd opp anbefalingane i rapporten på ein tilfredsstillande måte.

Basert på tilbakemeldinga frå kommunedirektør vurderer sekretariatet at enkelte av anbefalingane er følgd opp. Vidare har sekretariatet forståing for at ein planprosess og permisjon i stillinga som næringsrådgjevar, gjer at ein treng noko meir tid.

Sekretariatet vil derfor, etter dialog med kommunedirektør, anbefale å ta tilbakemeldinga til foreløpig orientering og be om å få skriftleg tilbakemelding våren 2023.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar kommunedirektørens tilbakemelding til foreløpig orientering.
Kontrollutvalet ber om skriftleg tilbakemelding når alle anbefalingane i rapporten er følgt opp og innan 01.05.23.

SAK 17/22 REVISOR ORIENTERAR

Handsaming i møte:

Revisor er i gong med den årlege fasen med løpande revisjon.

Vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Bakgrunn for saka:

Det er kontrollutvalets ansvar å sjå til at det blir gjennomført revisjon i kommunen.

Revisor orienterar løpande gjennom året om relevante saker og tema. På denne måten held kontrollutvalet seg informert om det løpande revisjonsarbeidet.

Dei tema revisor orienterar om vil bli protokollført.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

FAST POST

Vidare arbeid i kontrollutvalet: Neste møte i kontrollutvalet er 15.02.23

Sekretariatet sender ut e post med påmelding til NKRF kontrollutvalskonferanse 1.-2 februar 2023.

EVENTUELT

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Valle kommune

Sak 02/23

Møtedato: 15.02.23

Sakshandsamar: ILA

SAK 02/23   PROSJEKTPLAN FORVALTNINGSREVISJON «INTERNKONTROLL – AVVIK OG AVVIKSHÅNDTERING I VALLE KOMMUNE»

Vedlegg:

Framlegg til prosjektplan frå Agder Kommunerevisjon IKS, datert 06.02.23

Bakgrunn:

Kontrollutvalet bestilte i sitt møte 09.11.2022 gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt med tema «Internkontroll – avvik og avvikshåndtering». Agder Kommunerevisjon IKS har utarbeida framlegg til prosjektplan som kontrollutvalet må ta stilling til.

Første ledd i prosjektet er utarbeiding av ein prosjektplan som nærare beskriv bakgrunn for prosjektet, problemstillingar, revisjonskriterier og metode.

Revisor foreslår følgande problemstillingar i den framlagde prosjektplanen:

1. I hvilken grad bidrar Valle kommunes internkontrollsystem til å avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik?
  - Har Valle kommune utarbeidet nødvendige rutiner og prosedyrer for å kunne avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik?
  - Er avvikssystemet dokumentert i den form og det omfang som er nødvendig?
  - I hvilken grad evaluerer, og ved behov forbedrer Valle kommune skriftlige prosedyrer og andre tiltak for å avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik?
  - Avdekkes og følges avvik og risiko for avvik opp i Valle kommune?
  - Er de ansatte i Valle kommune kjent med rutinene for å melde inn avvik?
2. Rapporterer kommunedirektøren i Valle kommune til kommunestyret om internkontroll minst en gang i året?

Det viktigaste er å vurdere om problemstillingane samsvarer med kontrollutvalets ønsker når det gjeld kva ein vil å få svar på gjennom dette prosjektet.

Vurderingar:

Revisjonen tek sikte på å framlegga rapport frå prosjektet til kontrollutvalet hausten 2023.

For nærmare detaljer og avgrensingar vises det til framlegg til prosjektplan og til forvaltningsrevisors presentasjon av prosjektplanen i møtet.

I samråd med forvaltningsrevisor vil det være mogleg å foreta eventuelle justeringar i prosjektplanen dersom utvalet skulle ønske det.

Framlegg til vedtak:

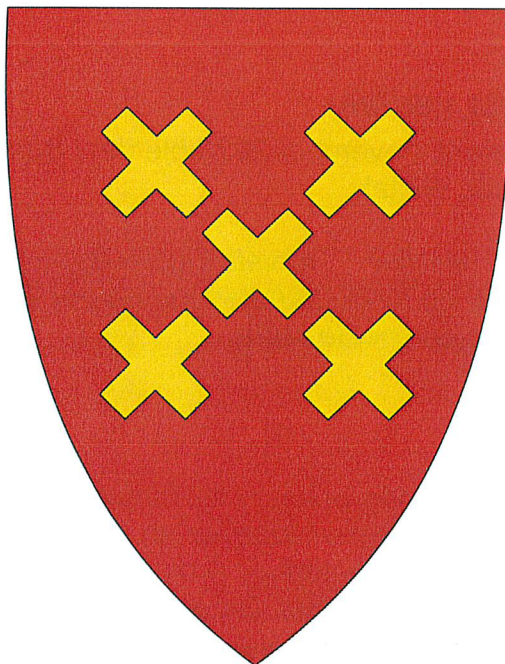
Kontrollutvalet ber Agder Kommunerevisjon IKS om å gjennomføre

forvaltningsrevisjonsprosjektet «Internkontroll – avvik og avvikshåndtering i Valle kommune» basert på dei problemstillingane som kjem fram av prosjektplanen og innanfor kontrollutvalets budsjettramme.

Forvaltningsrevisjon

Styring og internkontroll - avvik og avvikshåndtering i Valle kommune

Prosjektplan til kontrollutvalget i Valle kommune

Februar 2023

Innhold

INNOLD.....	2
1 INNLEDNING.....	2
1.1 KONTROLLUTVALGETS VEDTAK.....	2
1.2 BAKGRUNN	2
1.3 PROBLEMSTILLINGER	3
1.4 METODE OG GJENNOMFØRING.....	4
2 REVISJONSKRITERIER.....	4
2.1 KOMMUNELOVENS § 25-1 INTERNKONTROLL I KOMMUNEN.....	4
2.2 VEILEDER: INTERNKONTROLL I KOMMUNESektoren - KRAVENE I KOMMUNELOVEN (KMD)	5
2.2.1 Kommuneloven § 25-1 første ledd: Formål og ansvar.....	5
2.2.2 Kommuneloven § 25-1 andre ledd: Krav til systematisk og tilpasset internkontroll	6
2.2.3 Kommuneloven § 25-1 tredje ledd: Konkrete krav til kommunenes internkontroll.....	6
2.2.4 Kommuneloven § 25-2: Rapportering.....	8
2.3 HVA ER GOD INTERNKONTROLL? KS OM INTERNKONTROLL I KOMMUNENE.....	8
2.4 OPPSUMMERT OM REVISJONSKRITERIENE.....	9

1 Innledning

1.1 Kontrollutvalgets vedtak

I Valle kontrollutvalgs møte 9. november 2022 ble det i Sak 15/22 Prosjektplan forvaltningsrevisjon gjort følgende vedtak:

Kontrollutvalget bestiller forvaltningsrevisjonsprosjektet «Styring og internkontroll - avvik og avvikshåndtering» og ber Agder Kommunerevisjon IKS legge frem prosjektplan i neste møte.

1.2 Bakgrunn

Internkontroll er et grunnleggende prinsipp for forsvarlig styring og tillitsskapende forvaltning i kommunene. Internkontrollarbeidet er en del av kommunens samlede styring og ledelse, og målet med internkontroll er å bidra til å levere gode tjenester som er innenfor krav fastsatt i lover og forskrifter. Det er viktig for kommunene å ha orden i eget hus for å opprettholde tilliten og legitimiteten til kommunesektoren og lokaldemokratiet.

Den nye kommunelovens kapittel 25 om internkontroll trådte i kraft 1. januar 2021. Ifølge den nye kommuneloven skal internkontrollen være systematisk og tilpasset den enkelte kommune, og kommunene må blant annet ha et system for avvikshåndtering.

I revisjonens *Risiko- og vesentlighetsvurdering - Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll*¹ for Valle kommune i valgperioden 2019-2023, viser vi til flere mulige risikofaktorer i forbindelse med styring og internkontroll: avvik og avvikshåndtering i kommunen, eksempelvis

- Mangelfull implementering av systemer

¹ Se <https://agderkomrev.no/wp-content/uploads/2020/11/Risiko-og-vesentlighetsvurdering-Valle-kommune.pdf>.

- Manglende kompetanse om internkontroll
- Lover og regler er ikke tilstrekkelig kjent for alle ansatte i organisasjonen
- Avviksrapportering / avvikshåndtering uteblir (behandles ikke i tide)
- Ikke kultur for å rapportere avvik (dårlig kontrollmiljø)
- Avvik blir ikke rapportert til politisk nivå

I risiko- og vesentlighetsvurderingen vurderer revisjonen det som sannsynlig at overnevnte risikofaktorer kan inntreffe i Valle kommune. Samtidig understrekes det at kommunen har etablert risikoreduserende tiltak.

I Valle kommune sin årsmelding fra 2021 skrives det følgende om internkontroll i kommunen:

«Valle kommune nyttar kvalitetssystemet Compilo som er eit modulbasert, heiskapleg kvalitetssystem. Alle tilsette i Valle kommune har tilgang til Compilo, og lesetilgang til samtlege dokument i systemet. Valle kommune nyttar følgjande modular: dokumenthandtering, avvikshandsaming og varsling, og desse ivaretar formelle tilhøve kring lovverket.»

«Lovverk, planar, prosedyrar, rutinar med meir skal arkiverast i Compilo, der det og er lagt inn faste intervall for revisjonar/oppdatering av dokument.»²

1.3 Problemstillinger

Med utgangspunkt i bestillingen til kontrollutvalget i Valle kommune, vil det overordnede formålet med denne forvaltningsrevisjonen være å undersøke i hvilken grad Valle kommunes internkontrollsystem bidrar til å avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik.

Revisjonen legger opp til at det overordnede formålet operasjonaliseres i to hovedproblemstillinger, hvor den første hovedproblemstillingen besvares ut ifra fem underproblemstillinger:

1. I hvilken grad bidrar Valle kommunes internkontrollsystem til å avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik?
  - a. Har Valle kommune utarbeidet nødvendige rutiner og prosedyrer for å kunne avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik?
  - b. Er avvikssystemet dokumentert i den form og det omfang som er nødvendig?
  - c. I hvilken grad evaluerer, og ved behov forbedrer, Valle kommune skriftlige prosedyrer og andre tiltak for å avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik?
  - d. Avdekkes og følges avvik og risiko for avvik opp i Valle kommune?
  - e. Er de ansatte i Valle kommune kjent med rutinene for å melde inn avvik?
2. Rapporterer kommunedirektøren i Valle kommune til kommunestyret om internkontroll minst én gang i året?

² Se <file:///C:/Users/AKO-an1207/Downloads/%C3%85rsmelding+2021+-+Valle+kommune.pdf> side 14.

1.4 Metode og gjennomføring

Forvaltningsrevisjonsprosjektet om avvik og avvikshåndtering i Valle kommune gjennomføres i samsvar med *RSK 001 Standard for forvaltningsrevisjon*.

Datainnsamlingen vil blant annet bestå av en gjennomgang av sentrale kommunale dokumenter samt dokumentasjon av kommunens system for og arbeid med avvikshåndtering. Det vil også gjennomføres intervjuer med administrasjonen i Valle kommune. Innsamlede data vurderes i lys av revisjonskriteriene, jf. kapittel 2 under.

Avhengig av kontrollutvalgets vedtak må det regnes med at det vil medgå +/- 400 timer. Revisjonen legger opp til å legge frem endelig rapport for kontrollutvalget høsten 2023.

2 Revisjonskriterier

Revisjonskriterier er en samlebetegnelse på de normene og standardene som er relevante på området for den aktuelle forvaltningsrevisjonen. Kilder til revisjonskriterier kan være lover, forskrifter, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak og mål og føringer, administrative retningslinjer og mål og føringer, statlige føringer og veiledere, andre myndigheters praksis, anerkjent teori og reelle hensyn (vurderinger av hva som er rimelig, formålstjenlig, effektivt eller lignende).

I dette forvaltningsrevisjonsprosjektet vil kommunelovens kapittel 25 om internkontroll være det sentrale revisjonskriteriet.

2.1 Kommunelovens § 25-1 Internkontroll i kommunen

Den nye kommunelovens kapittel 25 om internkontroll trådte i kraft 1. januar 2021. Reglene, som utgjør minstekrav til kommunenes internkontroll, har erstattet både den gamle kommunelovens korte krav i § 23-2 om «betryggende kontroll» og ulike regler om internkontroll med kommuneplikter³ for en rekke sektorer:

§ 25-1 Internkontroll i kommunen og fylkeskommunen:

Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren

- a) utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering*
- b) ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
- c) avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
- d) dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*

³ Merk at kommuneloven § 25-1 ikke erstatter sektorbestemmelser om internkontroll med *aktørplikter* (plikter som påhviler enhver som tilbyr en tjeneste eller utfører en aktivitet). Internkontrollbestemmelser med slike aktørplikter, som ofte er mer detaljerte enn internkontrollbestemmelser med *kommuneplikter*, kommer i tillegg, jf. KMDs veileder *Internkontroll i kommunesektoren - Kravene i kommuneloven*, s. 6.

- e) evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll.

I veilederen for internkontroll i kommunesektoren understrekes det at kommunelovens regler om internkontroll skal tolkes likt, uavhengig av hvilken sektor de anvendes på⁴.

§ 25-2 i den nye kommuneloven presiserer videre følgende når det gjelder rapportering:

§ 25-2. Rapportering til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og statlig tilsyn
*Kommunedirektøren skal rapportere til kommunestyret og fylkestinget om internkontroll og om resultater fra statlig tilsyn minst én gang i året.*⁵

2.2 Veileder: Internkontroll i kommunesektoren - Kravene i kommuneloven (KMD)

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har i kjølvannet av at den nye kommunelovens kapittel 25 om internkontroll trådte i kraft, publisert veilederen *Internkontroll i kommunesektoren - Kravene i kommuneloven*⁶. Veilederen tar for seg de rettslige rammene for internkontroll med kommuneplikter. Målgruppen for veilederen er kommuner og fylkeskommuner, statsforvaltere og andre tilsynsorganer, og andre aktører som er opptatt av internkontroll i kommunesektoren (s. 4). Veilederen vil i så måte være et viktig verktøy i dette forvaltningsrevisjonsprosjektet.

2.2.1 Kommuneloven § 25-1 første ledd: Formål og ansvar

Det understrekes i veilederen at kommuneloven § 25-1 første ledd innebærer at kommunene har plikt til å ha internkontroll og at kommunedirektøren har et lederansvar for internkontroll. Formålet med å ha internkontroll er å sikre at lover og forskrifter følges. Det legges til at kommunedirektøren har ansvaret for en *helhetlig* internkontroll som både skal forebygge at avvik oppstår og som skal sikre at eventuelle avvik blir oppdaget og korrigert. Samtidig er det slik at kommunedirektøren både kan og normalt vil delegerere ansvaret for *utførelsen* av det konkrete internkontrollarbeidet nedover i administrasjonen (s. 9-11).

Det fremgår videre av veilederen at kravet om internkontroll gjelder for alle lovpålagte plikter kommunen har. Kravet gjelder for både *kommuneplikter* (plikter som påhviler kommunene i egenskap av at de er kommuner) og *aktørplikter* (plikter som stiller krav til enhver som driver en aktivitet eller tilbyr en aktivitet). I særlovgivningen finnes det internkontrollbestemmelser med aktørplikter som er mer detaljerte enn kommunelovens internkontrollbestemmelse, eksempelvis *Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten*. Disse bestemmelsene vil ifølge veilederen gjelde i tillegg,

⁴ Se KMDs veileder *Internkontroll i kommunesektoren - Kravene i kommuneloven*, s. 6.

⁵ Merk her at kommunestyret kan bestemme på hvilken måte og hvor omfattende slik rapportering skal være. Dette kan være egne særskilte rapporter eller det kan inngå i årsberetningen, jf. KMDs veileder *Internkontroll i kommunesektoren - Kravene i kommuneloven*, s. 27.

⁶ Se <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/internkontroll-i-kommunesektoren/id2876831/>. Det understrekes i veilederens innledning at «I tillegg til lovteksten bygger veilederen på kommunelovens forarbeider, jf. Prop. 46 L (2017–2018) *Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven)* og NOU 2016: 4 *Ny kommunelov*, og lovproposisjonen om særlovgjennomgang for å følge opp ny internkontrollbestemmelse i kommuneloven, jf. Prop. 81 L (2019–2020) *Endringer av internkontrollregler i sektorlovgivningen (tilpasning til ny kommunelov)*».

og etter alminnelige rettsprinsipper gå foran kommunelovens internkontrollbestemmelse (s. 11).

2.2.2 Kommuneloven § 25-1 andre ledd: Krav til systematisk og tilpasset internkontroll

Ifølge veilederen innebærer kommuneloven § 25-1 andre ledd at kommunedirektøren skal jobbe *systematisk* med internkontrollen. Det er ifølge veilederen ikke tilstrekkelig med en tilfeldig og hendelsesbasert internkontroll. Det må gjøres et planmessig og metodisk arbeid, og internkontrollen må være av et slikt omfang og innhold at den kan kalles systematisk. Det pekes imidlertid samtidig på at bestemmelsen ikke stiller krav om en bestemt type systematikk, at det benyttes noe spesielt system eller at det brukes et IKT-basert styrings- eller avvikssystem (s. 12-13).

Internkontrollen skal videre *tilpasses* virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. En vurdering av disse forholdene danner grunnlaget for den nærmere vurderingen av innretningen, omfanget og prioriteringen i internkontrollarbeidet (s. 13).

Risikovurderinger er sentralt etter bestemmelsens andre ledd, og kommunen må gjøre en konkret analyse og vurdering av sannsynligheten for at lover og forskrifter ikke følges, og hvilke konsekvenser dette i så fall kan få. Vurderingene må ifølge veilederen gjøres både samlet for kommunen som helhet og innenfor de enkelte delene av kommunens virksomhet. Det understrekes i veilederen at det er viktig med internkontroll der hvor det er høy risiko⁷ for at det skal skje noe feil, og der hvor konsekvensene av feil er store (s. 13).

2.2.3 Kommuneloven § 25-1 tredje ledd: Konkrete krav til kommunenes internkontroll

Internkontrollbestemmelsens tredje ledd inneholder en oppstilling av konkrete krav til kommunenes internkontroll som ifølge veilederen må ses i sammenheng med bestemmelsens første og andre ledd.

a) Utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering:

I veilederen understrekes det at dette punktet er viktig for å klargjøre ansvars- og rapporteringslinjer innad i kommunen. Dette gjelder både ansvars- og rapporteringslinjer på overordnet nivå for hele kommuner, og ansvars- og rapporteringslinjer innenfor de ulike tjenesteområdene eller virksomhetene (s. 15).

Beskrivelsen må dekke både hovedoppgaver, mål og organisering. Det vises i veilederen til at det ifølge forarbeidene ligger i kravet om å beskrive organisering at det også skal beskrives hvordan ansvar, oppgaver og myndighet er fordelt innad i kommunen, både sentralt og innenfor de ulike tjenesteområdene og virksomhetene. Dette kan for eksempel gjøres som en oversikt over lederstrukturer, rapporterings- og styringslinjer, delegeringer, funksjonsbeskrivelser osv. Det kan også henvises til delegeringsreglement og andre relevante dokumenter (s. 15).

⁷ Merk at *internkontroll* kan overlappe med *virksomhetsstyring* (forstått som mål- og resultatstyring). Samtidig er det slik at internkontroll i større grad enn mål- og resultatstyringen er risikobasert, idet mål- og resultatstyringen i utgangspunktet har oppmerksomheten rettet mot det å realisere mål.

Det konkluderes i veilederen med at det er opp til den enkelte kommunen hvordan en slik beskrivelse etter bokstav a) skal gjøres og hvor detaljert den skal være så lenge man holder seg innenfor rammene av kravene.

b) Ha nødvendige rutiner og prosedyrer:

Rutiner og prosedyrer er ifølge veilederen viktig for å sikre regeletterlevelse i kommunen, men hva som er nødvendig må ses i sammenheng med de andre kravene i bestemmelsen, og vil ifølge veilederen måtte bero på en konkret vurdering. Sentralt vil blant annet være vurderingen av risiko for avvik (s. 15).

Det pekes i veilederen på at disse rutinene og prosedyrene i praksis kan være både muntlige og skriftlige, men at de fleste litt større og viktige rutinene gjerne vil fastsettes skriftlig. Det er ikke et lovkrav om at enhver rutine og prosedyre skal være skriftlige, men ut fra en helhetlig tolkning av internkontrollkravet i loven vil skriftlighet ifølge veilederen ofte være nødvendig, jf. punkt d) om dokumentasjon (s. 16).

I forarbeidene står det også at av et krav om å ha rutiner, følger det indirekte at disse både må gjelde for virksomheten, gjøres kjent og være tilgjengelige. Det holder altså ikke å bare lage et sett med rutiner som deretter blir glemt. Rutinene skal gjelde for virksomheten i praksis. De må også gjøres kjent for de som trenger å vite om dem. Hvem det er, må ifølge veilederen avgjøres konkret, blant annet ut fra hva slags rutiner og virksomhet det er snakk om (s. 16).

c) Avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik:

Et sentralt element i arbeidet med internkontroll er ifølge veilederen å avdekke og følge opp avvik. Internkontrollen skal altså både avdekke avvik og følge opp konkrete avvik som allerede har skjedd. Det er også viktig å avdekke og å følge opp risiko for avvik (s. 16).

Å få avdekket konkrete avvik eller feil er ifølge veilederen helt sentralt for å kunne gjøre korrigeringer eller forbedringer både i den konkrete situasjonen og for fremtiden. Det følger av lovkravet at konkrete avvik som er avdekket skal følges opp eller korrigeres på egnet måte. En slik oppfølging av avdekkete avvik, vil få direkte betydning for den enkelte brukeren eller andre mottakere av tjenester som er blitt berørt av avviket (s. 16).

Internkontrollen skal videre både avdekke og følge opp *risiko for at avvik skal skje*. Dette er sentralt forebyggende arbeid. Det innebærer blant annet ifølge veilederen at kommunedirektøren må skaffe oversikt over (saks)områder i kommunen hvor det er fare for manglende etterlevelse av lover og forskrifter, og sette inn relevante forebyggende og risikoreduserende tiltak for å hindre og forebygge brudd på lover og forskrifter. Dette må gjøres ut fra både kortsiktig og langsiktig perspektiv. Det langsiktige perspektivet er ifølge veilederen viktig for at virksomheten kan lære og korrigere fremtidige aktiviteter (s. 16-17).

Læringsperspektivet er ifølge veilederen en sentral del av internkontrollen, og internkontrollen bør ses på som en løpende og lærende prosess i virksomheten (s. 17).

På hvilken måte og hva konkret som skal gjøres i arbeidet med å avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik, må ifølge veilederen kommunedirektøren vurdere og beslutte.

I samsvar med bestemmelsens øvrige krav til internkontrollen må imidlertid arbeidet med avvik være systematisk og tilpasset virksomheten, risikovurderinger osv. Tiltak som iverksettes må være egnet til å nå målet om regeletterlevelse (s. 17).

d) Dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig:

Å dokumentere internkontrollen er et viktig virkemiddel for at internkontrollen skal fungere som forutsatt. Samtidig understrekes det i veilederen at det ikke er noe mål med en masse dokumentasjon som ikke har noen funksjon eller som skaper unødvendig arbeid, uten at det har en ønsket effekt (s. 17).

Lovens krav (§ 25-1 bokstav d) er derfor å *dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*. Dette dokumentasjonskravet gjelder ifølge veilederen for de ulike delene av internkontrollen som systemer, rutiner, instruksjoner og liknende, og for gjennomføring av konkrete kontroller og aktiviteter. Ved vurderingen av hvilken form eller omfang det er *nødvendig* med dokumentasjon, vil virksomhetens risikoforhold, størrelse, egenart og aktiviteter være sentralt. Det legges i veilederen vekt på at kommunene, innenfor rammene lovbestemmelsen setter, skal kunne gjøre egne vurderinger og ha et visst handlingsrom for hvordan og hvor mye av internkontrollen som skal dokumenteres (s. 17).

e) Evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll:

Evaluerings og forbedring skal bidra til langsiktig læring og utvikling i kommunens arbeid. Det er ifølge veilederen ikke satt noe lovkrav om tidsintervallene for hvor ofte slik evaluering og eventuell forbedring skal gjøres. Det vises til at forbedringer skal gjøres dersom det er behov. For å kunne gjøre forbedringer når det er behov, må det naturlig nok gjøres en evaluering av behovet med jevne mellomrom. Kommunene vil her ifølge veilederen ha et handlingsrom (s. 18).

2.2.4 Kommuneloven § 25-2: Rapportering

Ifølge veilederen kan kommunestyret bestemme denne rapporteringens form og innhold, det vil si på hvilken måte og hvor omfattende slik rapportering skal være. Dette kan være egne særskilte rapporter eller rapporteringen kan inngå i årsberetningen (s. 27).

2.3 Hva er god internkontroll? KS om internkontroll i kommunene

Det må understrekes at kommunelovens kapittel 25 om internkontroll og KMDs tilhørende veileder fokuserer på *minstekravene* for kommunenes internkontroll. Internkontrollarbeid i praksis vil imidlertid ofte inneholde flere elementer enn de minstekravene som følger av loven.

Når det gjelder spørsmålet om hva som er god internkontroll, så har KS utviklet nettportalen <https://www.ks.no/internkontroll>, hvor kommunenes praktiske utfordringer diskuteres. Dokumentet *Orden i eget hus. Kommunedirektørens internkontroll. En praktisk veileder*⁸ (revidert versjon, ferdigstilt i april 2020) er i så måte særlig sentralt. KS-

⁸ Se <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/lokaldemokrati/internkontroll/Kommunedirektorens-internkontroll-veileder-08092020.pdf>.

veilederen har en praktisk tilnærming, og gir råd om konkrete fremgangsmåter for kommuner og fylkeskommuner som ønsker å forbedre sin internkontroll. Veilederen er utarbeidet med særlig tanke på kommunedirektører som målgruppe, men er også relevant for ledere på ulike nivåer og for medarbeidere som arbeider med helhetlig styring og kvalitetsarbeid.

KS-veilederen tar ikke sikte på å avklare det nærmere innholdet i lovens minstekrav. I denne forvaltningsrevisjonen fokuserer revisjonen imidlertid i utgangspunktet først og fremst på om kommunen har oppfylt *lovens minstekrav* innenfor avvik og avvikshåndtering, som følger av kommuneloven § 25-1.

2.4 Oppsummert om revisjonskriteriene

Oppsummert så vil revisjonen i dette forvaltningsrevisjonsprosjektet undersøke i hvilken grad Valle kommunes internkontrollsystem bidrar til å avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik, jf. kommuneloven § 25-1.

Kommunal- og moderniseringsdepartementets (KMD) veileder *Internkontroll i kommunesektoren - Kravene i kommuneloven* er en sentral rettskilde for forståelsen av hva kravene i kommunelovens § 25-1 og 25-2 innebærer i praksis, jf. avsnitt 2.2 over.

Kristiansand, 06.02.2023

Tor Ole Holbek
Revisjonsdirektør

Henriette Svendsen
Prosjektleder/Jurist

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Valle kommune

Sak 03/23

Møtedato: 15.02.2023

Sakshandsamar: ILA

SAK 03/23   UAVHENGIGHETSERKLÆRINGAR FRÅ REVISOR

Vedlegg:

Uavhengighetserklæringar frå dei oppdragsansvarlege revisorane Tor Ole Holbek og Tommy Pytten.

Bakgrunn for saka:

Oppdragsansvarleg revisor skal i medhald av forskrift om kontrollutval og revisjon §19 kvart år gje ei skriftleg eigenvurdering om sin uavhengighet til kontrollutvalet.

Kontrollutvalet må vurdere om revisors eigenvurdering tilseier at revisor tilfredsstiller dei krav til uavhengighet som går fram i kommunelova og forskrift om kontrollutval og revisjon.

Framlegg til vedtak:

Basert på revisors eigenvurdering av sin uavhengighet meiner kontrollutvalet at ein kan konkludere med at revisor tilfredsstiller kommunelova og revisjonsforskriftas krav til uavhengighet.

Kontrollutvalget
Valle kommune

Kristiansand, 27.01.23

Vurdering av uavhengighet – Valle kommune

Innledning

Det følger av kommuneloven § 24-4 at revisor skal være uavhengig og ha godandel.

Departementet har i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 16 satt krav til revisors uavhengighet. Departementet har i videre i forskriftens §§ 17 og 18 satt grenser for revisors tilknytning til den reviderte virksomheten og grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha.

I følge forskriftens § 19 skal den som utfører revisjon skal løpende vurdere sin uavhengighet og oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Kravene er nærmere beskrevet nedenfor.

Kommunelovens krav til uavhengighet

§ 24-4. Revisors uavhengighet ogandel.

Revisor skal være uavhengig og ha godandel.

Departementet kan gi forskrift om krav til revisors uavhengighet ogandel.

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon

§ 16. Krav til revisors uavhengighet

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet.

Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen eller i en interkommunal samarbeidsordning medfører ikke i seg selv at revisjonen mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

§ 17. Grenser for revisors tilknytning til den reviderte virksomheten

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis revisoren eller revisorens nærstående har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.

Nærstående etter første ledd er

- a) revisorens ektefelle eller samboer og deres søsken
- b) revisorens slektninger i rett oppstigende eller nedstigende og deres ektefeller eller samboere
- c) revisorens søsken og deres ektefelle eller samboer
- d) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje til revisorens ektefelle eller samboer

§ 18. Grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha

Revisor kan ikke

- a) ha andre stillinger i kommunen eller fylkeskommunen
- b) ha andre stillinger i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av
- c) være medlem av styrende organer i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av. Dette gjelder ikke hvis virksomheten utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap, samvirkeforetak eller aksjeselskap.
- d) delta i eller ha funksjoner i en annen virksomhet, hvis det kan føre til at revisorens interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen eller fylkeskommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisoren.
- e) utføre rådgivningstjenester eller andre tjenester for kommunen eller fylkeskommunen, hvis dette er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet
- f) yte tjenester som hører inn under den reviderte virksomhetens egne ledelses- og kontrollopgaver
- g) opptre som fullmektig for den reviderte virksomheten, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven § 218.

§ 19. Krav til egenvurdering av uavhengighet

Den som utfører revisjon eller annen kontroll for en kommune eller fylkeskommune, skal løpende vurdere sin uavhengighet.

Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

En skriftlig egenvurdering om revisjonens uavhengighet skal følge alle tilbud om revisjon.

Revisors egenvurdering av punktene ovenfor

§ 18 pkt. a og b: Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet.</i>
Pkt. c: Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i noen virksomhet som kommunen deltar i.</i>
Pkt. d: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Pkt. e: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors uavhengighet og objektivitet	<i>Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes rådgivnings- eller andre tjenester overfor kommunen som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i> <i>Før slike tjenester utføres av Agder kommunerevisjon IKS foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</i>
Pkt. f: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes tjenester overfor kommunen som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Pkt. g: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede bekrefter at verken revisor eller Agder Kommunerevisjon IKS opptrer som fullmektig for kommunen.</i>
§ 16: Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til min uavhengighet og objektivitet</i>
§ 17 Revisor tilknytning/ nærstående	<i>Undertegnede har ikke slik tilknytning eller nærstående som har tilknytning til kommunen, dens ansatte eller tillitsmenn som har betydning for min uavhengighet og objektivitet</i>

Krav til vandel

Jeg bekrefter at jeg har god vandel.

Agder Kommunerevisjon IKS

Tor Ole Holbek

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Kontrollutvalget
Valle kommune

Vurdering av uavhengighet – Valle kommune

Innledning

Det følger av kommuneloven § 24-4 at revisor skal være uavhengig og ha godandel.

Departementet har i forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 16 satt krav til revisors uavhengighet. Departementet har i videre i forskriften §§ 17 og 18 satt grenser for revisors tilknytning til den reviderte virksomheten og grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha.

I følge forskriften § 19 skal den som utfører revisjon skal løpende vurdere sin uavhengighet og oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

Kravene er nærmere beskrevet nedenfor.

Kommunelovens krav til uavhengighet

§ 24-4. Revisors uavhengighet ogandel.

Revisor skal være uavhengig og ha godandel.

Departementet kan gi forskrift om krav til revisors uavhengighet ogandel.

Forskrift om kontrollutvalg og revisjon

§ 16. Krav til revisors uavhengighet

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis det foreligger særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til revisorens uavhengighet og objektivitet.

Ansettelse som revisor i kommunen eller fylkeskommunen eller i en interkommunal samarbeidsordning medfører ikke i seg selv at revisjonen mangler nødvendig uavhengighet og objektivitet.

§ 17. Grenser for revisors tilknytning til den reviderte virksomheten

Revisor kan ikke utføre revisjon eller annen kontroll for kommunen eller fylkeskommunen hvis revisoren eller revisorens nærstående har en slik tilknytning til den reviderte eller kontrollerte virksomheten eller virksomhetens ansatte eller tillitsmenn at den er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet.

Nærstående etter første ledd er

- a) revisorens ektefelle eller samboer og deres søsken
- b) revisorens slektninger i rett oppstigende eller nedstigende og deres ektefeller eller samboere
- c) revisorens søsken og deres ektefelle eller samboer
- d) slektninger i rett oppstigende eller nedstigende linje til revisorens ektefelle eller samboer

§ 18. Grenser for hvilke stillinger, verv og tjenester som revisor kan ha

Revisor kan ikke

- a) ha andre stillinger i kommunen eller fylkeskommunen
- b) ha andre stillinger i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av
- c) være medlem av styrende organer i en virksomhet som kommunen eller fylkeskommunen deltar i eller er eier av. Dette gjelder ikke hvis virksomheten utfører revisjon og er organisert som et interkommunalt selskap, samvirkeforetak eller aksjeselskap.
- d) delta i eller ha funksjoner i en annen virksomhet, hvis det kan føre til at revisorens interesser kommer i konflikt med interessene til kommunen eller fylkeskommunen, eller på annen måte er egnet til å svekke tilliten til revisoren.
- e) utføre rådgivningstjenester eller andre tjenester for kommunen eller fylkeskommunen, hvis dette er egnet til å svekke revisorens uavhengighet og objektivitet
- f) yte tjenester som hører inn under den reviderte virksomhetens egne ledelses- og kontrollopgaver
- g) opptre som fullmektig for den reviderte virksomheten, unntatt ved bistand i skattesaker etter domstoloven § 218.

§ 19. Krav til egenvurdering av uavhengighet

Den som utfører revisjon eller annen kontroll for en kommune eller fylkeskommune, skal løpende vurdere sin uavhengighet.

Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år, og ellers ved behov, gi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget.

En skriftlig egenvurdering om revisjonens uavhengighet skal følge alle tilbud om revisjon.

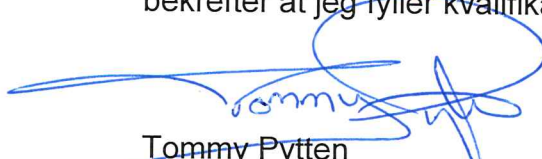

Revisors egenvurdering av punktene ovenfor

§ 18 pkt. a og b: Ansettelsesforhold	<i>Undertegnede har ikke ansettelsesforhold i andre stillinger enn i revisjonsselskapet.</i>
Pkt. c: Medlem i styrende organer	<i>Undertegnede er ikke medlem av styrende organer i noen virksomhet som kommunen deltar i.</i>
Pkt. d: Delta eller inneha funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit	<i>Undertegnede deltar ikke i eller innehar funksjoner i annen virksomhet som kan føre til interessekonflikt eller svekket tillit til rollen som revisor.</i>
Pkt. e: Rådgivnings- eller andre tjenester som er egnet til å påvirke revisors uavhengighet og objektivitet	<i>Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes rådgivnings- eller andre tjenester overfor kommunen som kommer i konflikt med denne bestemmelsen.</i> <i>Før slike tjenester utføres av Agder kommunerevisjon IKS foretas en vurdering av rådgivningens eller tjenestens art i forhold til revisors uavhengighet og objektivitet. Dersom vurderingen konkluderer med at utøvelse av slik tjeneste kommer i konflikt med bestemmelsen i forskriften § 18, skal revisor ikke utføre tjenesten. Hvert enkelt tilfelle må vurderes særskilt.</i>
Pkt. f: Tjenester under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver	<i>Undertegnede bekrefter at det for tiden ikke ytes tjenester overfor kommunen som hører inn under kommunens egne ledelses- og kontrolloppgaver.</i>
Pkt. g: Opptre som fullmektig for den revisjonspliktige	<i>Undertegnede bekrefter at verken revisor eller Agder Kommunerevisjon IKS opptrer som fullmektig for kommunen.</i>
§ 16: Andre særegne forhold	<i>Undertegnede kjenner ikke til andre særegne forhold som er egnet til å svekke tilliten til min uavhengighet og objektivitet</i>
§ 17 Revisor tilknytning/ nærstående	<i>Undertegnede har ikke slik tilknytning eller nærstående som har tilknytning til kommunen, dens ansatte eller tillitsmenn som har betydning for min uavhengighet og objektivitet</i>

Krav tilandel og kvalifikasjonskrav for oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Det vises til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 9 mht kvalifikasjonskrav. Jeg bekrefter at jeg fyller kvalifikasjonskravene i § 9 (3) og har godandel.

Tommy Pytten

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Valle kommune

Sak 04/23

Møtedato: 15.02.23

Sakshandsamar: ILA

**SAK 04/23   RISIKO OG VESENTLIGHETSVURDERING FORENKLET
ETTERLEVELSESKONTROLL - VALLE KOMMUNE**

Vedlegg:

Risiko og vesentlighetsvurdering for forenklet etterlevelsesk kontroll frå Agder
Kommunerevisjon IKS, datert 11.11.2022

Bakgrunn for saka:

I kommunelova § 24-9 står det følgande om revisors oppgåve:

Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

Saksframstilling:

Ansvar for oppgåva er lagt til rekneskapsrevisor og det er i lova lagt opp til ein uttale på utført arbeid med moderat sikkerheit.

Det kjem fram av risiko- og vesentlighetsvurderinga at revisor etter ei samla vurdering har valt ut området kapitalvarer – justering, for kontroll av følgande forhold:

- *Dokumentasjon ved anskaffelse og fremstilling av kapitalvarer jf. merverdiavgiftsforskriften § 9-1-2*
- *Dokumentasjon av bruken av kapitalvarer jf. merverdiavgiftsforskriften § 9-1-3*
- *Tilfredsstillende rutine for oppbevaring av dokumentasjon knyttet til anskaffelse og fremstilling av kapitalvarer, da det her foreligger inntil 15 års oppbevaringstid, jf. merverdiavgiftsforskriften § 9-1-3, 3. ledd.*

Forenklet etterlevelsesk kontroll med økonomiforvaltninga vil bli gjennomført og rapportert til kontrollutvalet innan den fristen som lova har satt, 30. juni 2023. Rekneskapsrevisor vil vere til stades i møtet.

Vurdering:

Forenklet etterlevelsesk kontroll erstattar ikkje den ordinære rekneskapsrevisjon eller forvaltningsrevisjon, men kan sjåast på som eit supplement. For kontrollutvalets del er

ansvaret avgrensa til å sjå til at det gjennomførast, og halde seg orientert om risiko- og vesentlighetsvurderinga, samt resultata frå kontrollen.

Forenklet etterlevelseskontroll styrkar kontrollutvalets grunnlag for ivareta sitt ansvar for å føre kontroll med at økonomiforvaltninga foregår i samsvar med føresegner og vedtak.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar risiko- og vesentlighetsvurdering for forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltninga i Valle kommune til orientering.

FORENKLET ETTERLEVELSESKONTROLL ØKONOMIFORVALTNINGEN 2022 – VALLE KOMMUNE – RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERING

1. Bakgrunn

Forenklet etterlevelseskontroll er hjemlet i kommuneloven § 24-9 og angir følgende oppgave til revisor:

«Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko – og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, dere bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30.juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.»

Denne bestemmelsen ble tatt inn i loven da kontroll av økonomiforvaltningen forsvant som fast del av regnskapsrevisjonen etter endring av revisjonsforskriften i 2004. Utvalget som la frem NOU 2016: 4 Ny kommunelov uttalte bla. «*Målsettingen med å innta denne oppgaven er å etablere et system i forlengelsen av den finansielle revisjonen, med enkle og jevnlig kontrollen som i større grad kan fange opp betydelige svakheter i sentrale deler av økonomiforvaltningen.*»

Det er i forarbeidene presisert dette skal være en oppgave som skal løses med begrenset ressursbruk, og det skal avgis en uttalelse med moderat sikkerhet, i motsetning til revisjonsberetningen som avgis med høy sikkerhet. Denne oppgaven skal ikke være en erstatning for kommunens internkontroll, men kan bidra til å forbedre internkontrollen.

Det er kommunen som juridisk enhet som er vurderingsenhet, dette innebærer at for Valle kommune inngår også Øyne Industribygg Valle KF.

2. Økonomiforvaltningen – områder som omfattes av kontrollen

Etterlevelseskontrollen skal rettes seg mot de delene av økonomiforvaltningen som revisor ikke har gjennomgått ved sin finansielle revisjon etter kommuneloven § 24-5.

I den finansielle revisjonen skal revisor rette sin kontroll mot den delen av internkontrollen som har betydning for å kunne utarbeide et årsregnskap uten vesentlige feil. I merknadene til kommuneloven §2 4-6 første ledd, slås det fast at bestemmelsen ikke krever at revisor skal utføre revisjonshandlinger knyttet til den økonomiske internkontrollen, utover det som er nødvendig for å kunne uttale seg om årsregnskapet.

Avgrensning av hvilke områder revisor skal se på gjennom den finansielle revisjonen, innebærer at øvrige områder av den økonomiske internkontrollen skal revideres ved hjelp av forenklet etterlevelseskontroll eller at kontrollutvalget gjennom sitt bestilleransvar ber om en gjennomgang på dette området.

Kommunelovens kapittel 14 Økonomiforvaltning og kapittel 15 Selvkost gir en vid definisjon av økonomiforvaltningen.

Aktuelle områder som kan underlegges forenklet etterlevelseskontroll er:

- Finansforvaltning
- Selvkostområder
- Offentlige anskaffelser
- Offentlig støtte
- Beregning av driftstilskudd til private barnehager
- Andre tilskudd /overføringer til private
- Kontraktsoppfølging

Forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen omfatter ikke vurderinger av produktivitet, kostnadseffektivitet, kvalitet, måloppnåelse eller virkninger. Vurdering av disse forhold faller inn under forvaltningsrevisjon.

3. Risiko – og vesentlighetsvurdering

Vi har i vår risikovurdering tatt for oss de områder som har stor betydning for kommunen, og dens innbyggere og foretatt en overordnet risikovurdering.

Vurderingen er ikke foretatt på samtlige områder, men på de områder vi har ansett relevante og aktuelle.

• Selvkost

Dette er de områder som det i lov eller forskrift er fastsatt at gebyrer ikke skal være større enn kostnadene ved å yte tjenesten. Dette omfatter:

- Renovasjon
- Vannforsyning
- Avløpshåndtering
- Tømming fra slamavskillere

- Plan- og byggesaksbehandling
- Oppmåling og matrikkelføring
- Feietjeneste

Beregning av selvkost er fom 01.01.2020 lov- og forskriftsbestemt. Tidligere forelå det kun retningslinjer for hvordan disse skulle beregnes. Det foreligger ingen realitetsendring i hvordan dette skal beregnes sett i forhold til tidligere.

Risikovurdering

Selvkostområder utgjør en betydelig del av kommunen aktivitet. Erfaring fra tidligere år, i de kontroller som er gjennomført, er at det er avdekket få feil. De feil som er avdekket har hatt uvesentlig betydning for kommunens innbyggere.

Vi vurderer det som lite sannsynlig at avvik inntreffer og at avvik kan få ubetydelig / mindre alvorlig konsekvenser.

• **Offentlige anskaffelser**

Kommunen er underlagt lov om offentlige anskaffelser med forskrift. Denne loven skal bidra til effektiv bruk av ressurser. Dette er et komplisert regelverk som stiller krav til kompetanse og kapasitet i kommunen. Årlig foretar kommunen betydelige innkjøp.

Det ble i 2019 gjennomført forenklet etterlevelseskontroll på dette området. Det ble avgitt modifisert konklusjon på kontrollen. Dette ble kommunisert i brev nr. 1/20 til kontrollutvalget.

Risikovurdering

Vi vurderer det som sannsynlig at avvik forekommer og at avvik kan få mindre alvorlig/alvorlige konsekvenser.

• **Finans – og gjeldsforvaltning**

I Prop. 46 L (2017-2018) Lov om kommuner og fylkeskommuner uttaler utvalget at: «Finans - og gjeldsforvaltningen er et område med potensiell stor risiko, som man lokalt må ha god styring og kontroll med».

Finansiell risiko omfatter alle former for finansiell risiko, slik som kredittrisiko, kursrisiko, renterisiko, likviditetsrisiko osv.

Det fremkommer av kommuneloven at kommunestyret skal vedta et finansreglement som skal inneholde bestemmelser som hindrer kommunen i å ta vesentlig finansiell risiko i finans- og gjeldsforvaltningen.

Det er i finansforskriften gitt krav til innhold i finansreglementet. Kommunestyret vedtok i sak 57/10 finansreglement for Valle kommune. Iht. krav i finansforskriften ble det foretatt en ekstern kvalitetssikring av dette før det ble vedtatt.

Risikovurdering

Det er betydelige midler som forvaltes, deler av finansreglementet var gjenstand for forenklet etterlevelseskontroll i 2020. Det ble avgitt modifisert konklusjon på kontrollen. Dette ble kommunisert i brev nr. 2/21 til kontrollutvalget.

Kommunen har endret rapporteringsrutinene etter kontrollen.

Vi vurderer det som lite sannsynlig at avvik inntreffer og at avvik kan få mindre alvorlig / alvorlige konsekvenser.

- **Kapitalvarer – justering**
Merverdiavgifts-/ merverdiavgiftskompensasjonsloven med forskrifter

Lovgivningen på dette området er detaljert og krever god kompetanse for å kunne oppfylle alle de krav som er stilt i lovgivningen.

Kommunen har betydelige investeringer i fast eiendom (kapitalvare). Det er i avgiftslovgivningen lagt opp til at kompensasjon / fradrag for merverdiavgift skal gjenspeile bruk av kapitalvaren avgiftsmessig sett. Dette innebærer at ved anskaffelse av en kapitalvare er det stilt krav til hva som må dokumenteres for å sikre at merverdiavgift blir korrekt behandlet ved endret bruk av kapitalvaren, f.eks. at et bygg som er oppført til å benyttes i egen virksomhet (f.eks. lokaler til administrasjonen) endrer bruk, en velger å selge dette bygget ut til f.eks. et interkommunalt selskap eller private aktører.

En kan her, om en ikke har all nødvendig dokumentasjon på plass, risikere å tilbakebetale tidligere kompensert / fradragført merverdiavgift.

Risikovurdering:

Området er regulert i merverdiavgifts-/ merverdiavgiftskompensasjonsloven med forskrift. Det er et område som er detaljregulert, og som stiller høye krav til dokumentasjon. Risikoen er liten /fraværende om kommunen har uendret bruk av sine investeringer. Dersom bruk endres (avgiftsmessig sett) kan mangler på området få betydelige konsekvenser beløpsmessig.

4. Tidligere gjennomførte etterlevelseskontroller

2019: Offentlige anskaffelser

2020: Finansforvaltning, finansreglementets kapittel 3 «Retningslinjer for forvaltning av gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler»

2021: Tiltakspakker koronapandemien

5. Område hvor det foretas forenklet etterlevelseskontroll i 2022

Det fremkommer av God kommunal revisjonsskikk RSK 301 for Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen punkt 7:

«Revisor velger ut områder for kontroll basert på en risiko- og vesentlighetsvurdering.»

Etter en samlet vurdering har revisjonen valgt ut området kapitalvarer-justering.

Her vil vi se på etterlevelse av følgende forhold:

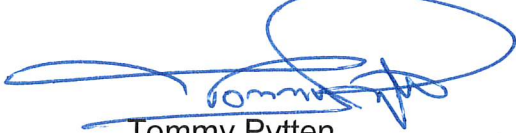
- Dokumentasjon ved anskaffelse og fremstilling av kapitalvarer, jf. merverdiavgiftsforskriften § 9-1-2
- Dokumentasjon av bruken av kapitalvarer, jf. merverdiavgiftsforskriften § 9-1-3
- Tilfredsstillende rutine for oppbevaring av dokumentasjon knyttet til anskaffelse og fremstilling av kapitalvarer, da det her foreligger inntil 15 års oppbevaringstid, jf. Merverdiavgiftsforskriften § 9-1-2, 3.ledd.

6. Rapportering til kontrollutvalget

Forenklet etterlevelseskontrollen med økonomiforvaltningen vil bli gjennomført og rapportert til kontrollutvalget innen den frist som loven har satt, 30. juni 2023. Rapportering skjer med kopi til kommunedirektør.

Kontrollen vil bli utført i samsvar med God kommunal revisjonsskikk RSK 301 for Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen.

Kristiansand, 11. november 2022

Tommy Pytten
Statsautorisert revisor

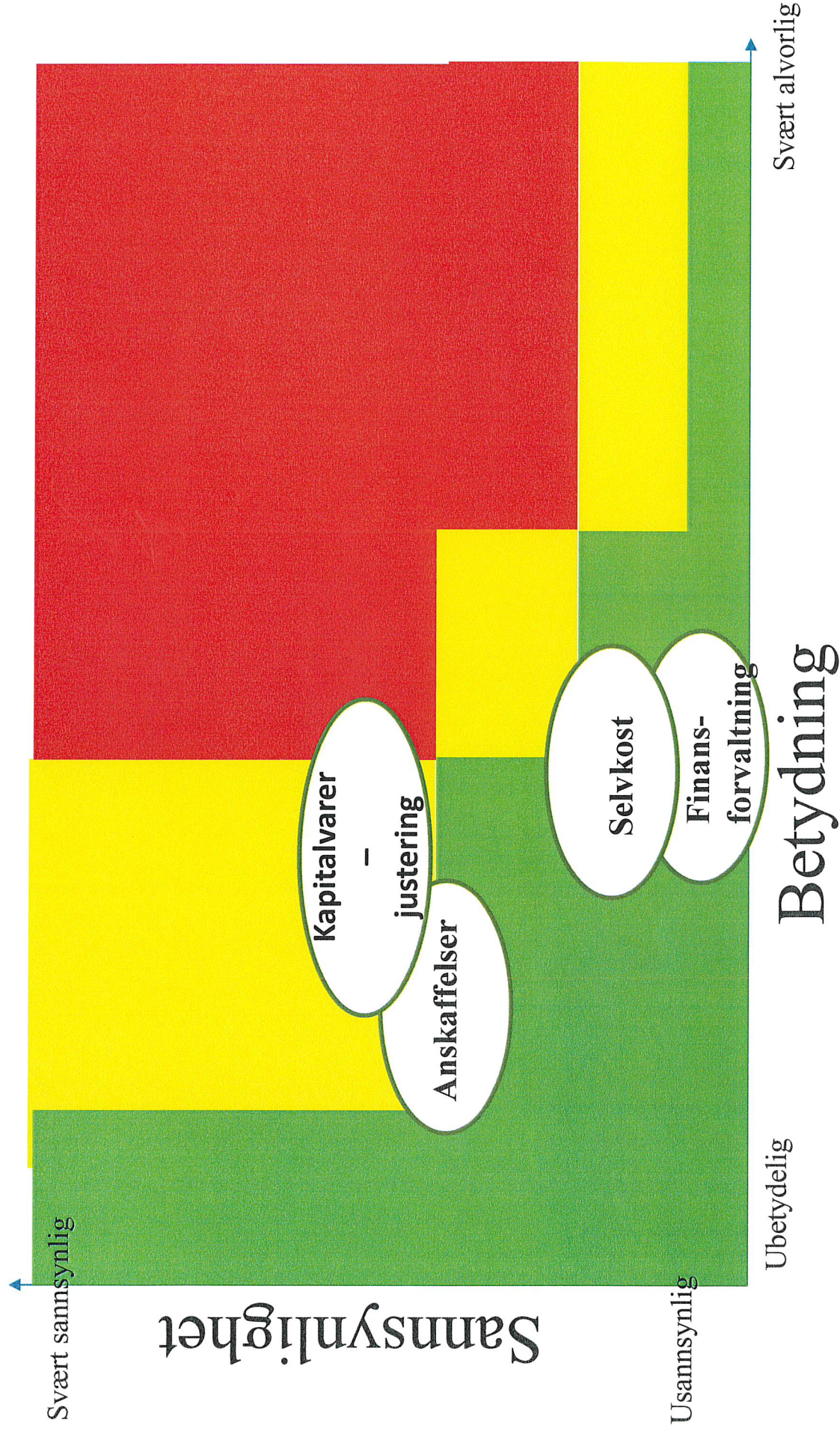
Vedlegg:

Vedlegg 1 Oversikt over risiko og vesentlighetsvurdering

Vedlegg 2 Definisjon av begreper

Kopi: Kommunedirektør

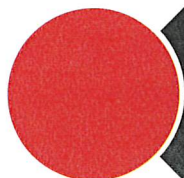

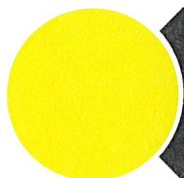

VEDLEGG 2 : DEFINISJON AV BEGREPER

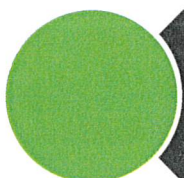
Risiko- og vesentlighetsvurdering

Områder vurdert i rød sone i figur

Områder vurdert i gul sone i figur

Områder vurdert i grønn sone i figur

Valideringsord	Beskrivelse
Lite sannsynlig	Svært tvilsomt
Mindre sannsynlig	Tvilsomt
Sannsynlig	Det er indikasjoner på
Meget sannsynlig	Vi tror at
Svært sannsynlig	Vi er overbevist om

Valideringsord	Beskrivelse
Ubetydelige konsekvenser	Uvesentlig, ingen som vil henge seg opp i manglende etterlevelse
Mindre alvorlige konsekvenser	Rammer få, eller flere i liten grad
Alvorlige konsekvenser	Kritisk/alvorlig
Meget alvorlige konsekvenser	Meget alvorlig, gjelder mange
Svært alvorlige konsekvenser	Katastrofalt, svært alvorlig. Rammer mange i stor grad

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Valle kommune

Sak 05/23

Møtedato: 15.02.23

Sakshandsamar: ILA

SAK 05/23   KONTROLLUTVALETS ÅRSMELDING 2022

Vedlegg:

Framlegg til årsmelding for 2022

Bakgrunn for saka:

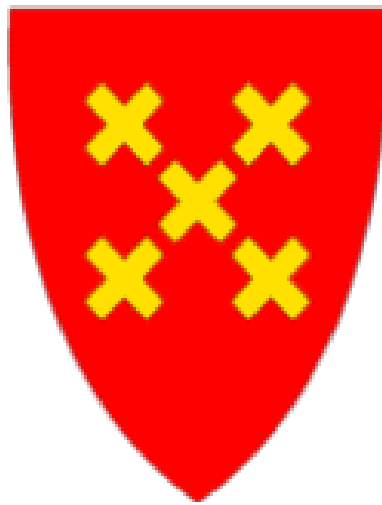
I kommunelova §23-5 står det at kontrollutvalet skal informere kommunestyret om sitt arbeid. Det er etablert ein praksis med å utarbeide ei enkel årsmelding frå kontrollutvalet. Eg har utarbeida eit framlegg til årsmelding som vert lagt fram for godkjenning. Utvalet sender den endelege årsmeldinga vidare til kommunestyret til orientering.

Framlegg til vedtak:

1. Framlegg til årsmelding for 2022 vert vedteken.
2. Årsmeldinga sendes kommunestyret til orientering.

Valle kommune

Kontrollutvalet si årsmelding 2022

KONTROLLUTVALET SITT ANSVAR

Kommunestyret har etter kommunelova § 22 det øvste ansvaret for å kontrollere kommunens verksemd. Etter kommunelova § 23-1 vel kommunestyret sjølv eit kontrollutval som skal føre løpande tilsyn på kommunestyrets vegne.

KONTROLLUTVALETS VERKSEMD

Kontrollutvalet sine møter

Utvalet har i 2022 hatt 4 møter og handsama 17 saker. I tillegg kjem referatsaker og orienteringssaker.

Kontrollutvalet sine møter vert halden i kommunehuset i Valle.

Kontrollutvalets utgifter i 2022 var budsjettert med kr 47.800 inkludert møtegodtgjersle. Til sekretariatstenester var det budsjettert med kr 140.500. Budsjettet for revisjon var kr 716.500. Utvalet handsama framlegg til budsjett for kontrollarbeidet i kommunen i sitt møte 29.09.21 og dette vart sendt til kommunen i tråd med forskrifta som seier at framlegget skal følgje med formannskapet sitt framlegg til kommunebudsjett ved kommunestyrehandsaminga.

Kommunedirektøren og/eller kommunedirektørens medarbeidarar har vore invitert til kontrollutvalsmøter for å orientera om saker som utvalet har ynskja å få betre kunnskap og informasjon om. Kommunedirektøren har mellom anna orientert utvalet om:

- Presentasjon av organisasjonen og kommunedirektøren sine tankar og fokusområde framover.
- Samspelet mellom kontrollutvalet og kommunedirektør
- Rutine for handsaming av statlege tilsynsrapportar – rapportering til kontrollutvalet
- Rutinar for informasjon til kontrollutvalet ved mislegheiter
- Status økonomisjef, bemanning og plan for årsoppgjer rekneskap

Kontrollutvalet sine oppgåver

Kommunelova § 23-2 seier:

” Kontrollutvalget skal påse at

a) kommunens eller fylkeskommunens regnskaper blir revidert på en betryggende måte

b) det føres kontroll med at den økonomiske forvaltningen foregår i samsvar med gjeldende bestemmelser og vedtak

c) det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet, og av selskaper kommunen eller fylkeskommunen har eierinteresser i

d) det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll)

e) vedtak som kommunestyret eller fylkestinget treffer ved behandlingen av revisjonsrapporter, blir fulgt opp.”

Kontrollutvalets oppgåver er gitt i kommunelova §23 og i forskrift om kontrollutval og revisjon av 2019, men kommunestyret kan og be utvalet utføre særskilte

kontrolloppgåver på sine vegne.

Kommunen forvaltar store ressursar på vegne av innbyggjarane. Omfanget av og breidden i den kommunale tenesteproduksjonen gjer det nødvendig med utstrekkt styring og kontroll av at innbyggjarane får dei tenesta dei har krav på, og at ressursane vert forvalta på ein effektiv måte i samsvar med kommunestyret sine føringar.

Kommunal eigenkontroll er den kontrollen kommunen sjølv gjennomfører i eigen verksemd. Eigenkontrollen i kommunane utføres i hovudsak av kommunedirektørens internkontroll og gjennom arbeidet til kontrollutvalet.

Kontrollutvalet kan hjå kommunen, utan hinder av teieplikt, krevje ein kvar opplysning, utgreiing eller eitkvart dokument og gjera dei undersøkingar som det finn naudsynt for å gjennomføre oppgåvene.

Kontrollutvalet sine oppgåver ved rekneskapsrevisjon

Kontrollutvalet skal sjå etter at kommunen har ei forsvarleg revisjonsordning. Valle kommune bruker Agder Kommunerevisjon IKS som revisor, og kontrollutvalet meiner at dette er ei god og forsvarleg revisjonsordning.

Ansvarlege revisorar har lagt fram erklæring om uavhengigheit til kommunen.

Revisor orienterer jamleg om saker som vert teken opp med kommunedirektør. Dette vert gjort gjennom nummererte brev eller med munnleg orientering til utvalet.

Kommunerekneskapen for 2021 vart handsama i kontrollutvalet 11.05 22. Revisjonen gav si revisjonsberetning 19.04.22. Kontrollutvalet gav følgande uttale til kommunerekneskapen for 2021 i tråd med forskrift.

Uttale frå kontrollutvalet til kommunestyret:

Kontrollutvalet har handsama Valle kommunes årsrekneskap og årsberetning for 2021.

Årsrekneskapen viser eit netto driftsresultat på kr 1 378 598 og eit netto driftsresultat i den konsoliderte årsrekneskapen på kr 1 307 571.

Agder Kommunerevisjon IKS har avgitt normalberetning utan spesielle merknader.

Basert på revisjonsberetninga har kontrollutvalet ingen spesielle merknader til kommunens årsberetning.

Kontrollutvalet er ikkje kjent med andre forhold, framkomme i dialog med revisor, som kunne hatt betydning for utvalets uttale.

Rekneskapen for Øyne Industribygg Valle KF for 2021 vart handsama i same møte. Utvalet ga følgande uttale til dette.

Uttale frå kontrollutvalet til kommunestyret:

Kontrollutvalet har handsama Øyne Industribygg KF sin årsrekneskap og årsberetning for 2021.

Agder Kommunerevisjon IKS har avgitt normalberetning utan spesielle merknader.

Basert på revisjonsberetninga har kontrollutvalet ingen spesielle merknader til kommunens årsberetning.

Kontrollutvalet er ikkje kjent med andre forhold, framkomme i dialog med revisor, som kunne hatt betydning for utvalets uttale.

Kontrollutvalet anbefaler at kommunestyret godkjenner årsrekneskapen og årsberetninga.

Kontrollutvalet sine oppgåver ved forvaltningsrevisjon

Det er kontrollutvalet som etter kommunelova sine føresegner har ansvaret for at det vert gjennomført forvaltningsrevisjon i kommunen. Dette går fram av §23-1 som har følgjande ordlyd:

«Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

Kontrollutvalet hadde følgande framlegg til plan for forvaltningsrevisjon for 2020-2023 i sitt møte 02.12.20.

<i>Prioritet</i>	<i>Prosjekt</i>	<i>Tema/sector/selskap</i>	<i>Aktuelt for forvaltningsrevisjon</i>
1.		<i>Kommunedirektørens stab</i>	<i>Økonomi – overordnet økonomistyring</i>
2.		<i>Oppvekst</i>	<i>Barnevern – saksbehandling og internkontroll</i>
3.		<i>Oppvekst</i>	<i>Barnevern – Tilsyn og oppfølging</i>
4.		<i>Teknisk drift og eigedom</i>	<i>Næringsutvikling</i>
5.		<i>Helse og Sosial</i>	<i>Helsetjenesten i Bykle og Valle – Ledelse og kvalitetsforbedring</i>

Kommunestyret gjev kontrollutvalet fullmakt til å gjera eventuelle endringar i prioriteringa av aktuelle prosjekter, og til å sette i gong andre prosjekt dersom utvalet ser behov for det.

Kommunestyret vedtok den framlagte planen i sitt møte 16.12.20.

Forvaltningsrevisjon er eit verktøy som kommunestyret og kontrollutvalet skal bruke for å sikre at kommunen vert driven på ein måte som ivaretek innbyggjaranes behov på ein best mogleg måte. Forvaltningsrevisjon er ei av dei pålagte oppgåvene til kontrollutvalet.

Gjennom forvaltningsrevisjon kan kontrollutvalet undersøke om kommunen etterlever regelverk, når fastsette mål, og om ressursane forvaltast på ein effektiv måte.

Forvaltningsrevisjon vil ha høg nytteverdi, både i utvalets kontrollverksemd, og i kommunens

internkontroll og forbedringsarbeid.

Kontrollutvalet vil løpande rapportere resultatet av gjennomførte forvaltningsrevisjonar til kommunestyret, samt sjå til at dei vedtak som kommunestyret fattar ved handsaminga av forvaltningsrevisjonsrapportar har blitt følgt opp.

I sitt møte i utvalet 11.05.22 handsama utvalet forvaltningsrevisjonsrapporten «Næringsutvikling» og vedtok følgande innstilling til kommunestyret:

Kommunestyret ber kommunedirektør fylgje opp dei tilrådingane som kjem fram i forvaltningsrevisjonsrapporten «Næringsutvikling».

Kommunestyret ber kommunedirektør gje ei tilbakemelding til kontrollutvalet innan 01.11.2022 om korleis tilrådingane i rapporten er fylgd opp.

Kontrollutvalets innstilling vart vedteken av kommunestyret.

I sitt møte i september 2022 bestilte kontrollutvalet nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt og vedtok:

Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjonsprosjektet «Ledelse og kvalitetsforbedring i legetjenesten i Bykle og Valle» og ber Agder Kommunerevisjon IKS legge frem prosjektplan i neste møte.

Valle kontrollutval var avhengig av at kontrollutvalet i Bykle gjorde same vedtak. Helsetenesta er organisert som eit vertskommunesamarbeid der Bykle kommune er vertskommune og Valle kommune er samarbeidskommune. Det er kontrollutvalet i vertskommunen som fører kontroll med verksemda på vegne av alle deltakarar i samarbeid jf. kommunelova §20-9.

Kontrollutvalet i Bykle vedtok å bestille eit anna forvaltningsrevisjonsprosjekt.

I sitt siste møte i november 2022 vedtok kontrollutvalet å bestille eit nytt forvaltningsrevisjonsprosjekt og vedtok følgande:

Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjonsprosjektet «Styring og internkontroll - avvik og avvikshåndtering» og ber Agder Kommunerevisjon IKS legge frem prosjektplan i neste møte.

I same møte handsama utvalet sak om kommunedirektørens oppfølging av forvaltningsrevisjon «Næringsutvikling» og vedtok følgande:

Kontrollutvalet tar kommunedirektørens tilbakemelding til foreløpig orientering.

Kontrollutvalet ber om skriftleg tilbakemelding når alle anbefalingane i rapporten er følgt opp og innan 01.05.23.

Kontrollutvalet sine oppgåver ved eigarskapskontroll

Etter endringar i kommunelova frå valet 2019, er tidlegare selskapskontroll endra til eigarskapskontroll. Kommunelova § 23-4 har følgjande ordlyd:

«Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan for hvilke eierskapskontroller som skal gjennomføres. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens og fylkeskommunens eierskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for eierskapskontroll.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen.»

Kontrollutvalet hadde følgende framlegg til plan for forvaltningsrevisjon for 2020-2023 i sitt møte 02.12.20.

Kontrollutvalet tilrår at kommunestyret gjer slikt vedtak:

Kommunestyret godkjenner "Plan for eigarskapskontroll i Valle kommune 2020-2023» der det vert planlagt eigarskapskontroll i følgende selskap:

- *Setesdal IKT*
- *Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS*

Kommunestyret gjev kontrollutvalet fullmakt til å definere omfanget og innhaldet i eigarskapskontrollen, og til å foreta endringar i prioritering mellom dei aktuelle selskapa og eventuelt prioritere nye selskap dersom særskilde tilhøve skulle tilseia det.

Kommunestyret vedtok den framlagte planen i sitt møte 16.12.20.

Hausten 2021 bestilte kontrollutvala i Bykle, Valle, Bygland, Iveland og Evje og Hornnes kommune felles eigarskapskontroll i Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS. Prosjektplanen vart godkjent i møte 24.11.21 og revisjonen tek sikte på å framlegge rapport i løpet av våren 2023.

Forenkla etterlevelseskontroll

Kontrollutvalet handsama sak om etterlevelseskontroll med økonomiforvaltninga i sitt møte 17.08.22

Revisor har utført eit attestasjonsoppdrag i samband med Valle kommunes etterleving av føresegner og vedtak for økonomiforvaltninga knytt til området tiltakspakker koronaepidemien.

Kontrollutvalet gjorde følgende vedtak:

Kontrollutvalet tar revisors attestasjonsuttale frå forenkla etterlevelseskontroll til orientering.

Kontrollutvalet si samansetjing

Kommunelova § 23-1 angir bestemte krav til kven som kan veljast som medlemmar av kontrollutvalet.

Minst eit av medlemmene skal vere medlem av kommunestyret og etter ny kommunelov skal det og veljast minst fem medlemmar til utvalet.

Kommunestyret kan foreta nyval av kontrollutvalets medlemmar i valperioden, men då må heile utvalet veljast på nytt

Medlemmar og varamedlemmar:

Medlemmar	Varamedlemmar
Gunnar Brøttveit (Sp/V), leiar	Steinar H. Homme (Sp/V), 1. vara
Åse Ingebjørg Flateland (Sp/V), nestleiar	Knut J. Homme (Sp/V), 2. vara
Torleiv B. Harstad (Sp/V), medlem	Toril Dale (Sp/V), 3. vara
Ånund Viki (Ap/H), medlem	Torbjørge Hovet (Sp/V), 4. vara
Marianne Rysstad (Ap/H), medlem	
	Gyro Uppstad (Ap/H), 1. vara
	Svenn Magne Brokke (Ap/H), 2. vara
	Solveig Rysstad (Ap/H), 3. vara

Kontrollutvalet sitt sekretariat

Kontrollutvala i Bygland, Bykle, Evje og Hornnes, Farsund, Flekkefjord, Hægebostad, Iveland, Kvinesdal, Lindesnes, Lyngdal, Sirdal, **Valle** og Åseral har felles sekretariat gjennom Agder Sekretariat, som er eit selskap danna etter § 27 i kommunelova.

Sekretariatet har 2 tilsette og har kontorstad i Kvinesdal kommune. Fast sekretær for Valle kommune er Inger Lise Austrud.

Sekretariatet sine oppgåver er fastsett i Forskrift om kontrollutval og revisjon § 7:

«Sekretariatet skal forberede sakene for kontrollutvalget og skal påse at de sakene som behandles av kontrollutvalget, er forsvarlig utredet. Sekretariatet skal også påse at kontrollutvalgets vedtak blir iverksatt.»

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Valle kommune

Sak 06/23

Møtedato: 15.02.23

Sakshandsamar: ILA

SAK 06/23   REVISOR ORIENTERAR

Bakgrunn for saka:

Det er kontrollutvalets ansvar å sjå til at det blir gjennomført revisjon i kommunen.

Revisor orienterar løpande gjennom året om relevante saker og tema. På denne måten held kontrollutvalet seg informert om det løpande revisjonsarbeidet.

Dei tema revisor orienterar om vil bli protokollført.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Fra: [Per Velde](#)
Til: [Inger Lise Austrud](#)
Emne: Fwd: Anmodning til kontrollutvalget i Valle kommune
Dato: mandag 19. desember 2022 12:43:54
Vedlegg: [221213 Anmodning undersøkelser kontrollutvalget Valle.pdf](#)

Videresendt melding:

Fra: Per Velde <velde@mac.com>
Emne: Anmodning til kontrollutvalget i Valle kommune
Dato: 13. desember 2022 kl. 08:03:53 CET
Til: inger.lise.austrud@asekreteriat.no

Til Agder Sekreteriat, v/Inger Lise Austrud

Viser til telefonsamtale for rundt en månedstids siden.

Vedlagt er brev til kontrollutvalget i Valle kommune med anmodning om undersøkelse.

Ta gjerne kontakt hvis det er spørsmål. «Bakteppet» til denne saken er stort, men jeg vil anta kontrollutvalgets undersøkelser må begrenses til det rent formelle?

Vennlig hilsen
Per Velde

Per Velde
Prestanesbakken 36, 4262 Avaldsnes, Norway.
Mobil: +47 911 26 515
[E-mail: velde@mac.com](mailto:velde@mac.com)

Kontrollutvalget i Valle kommune

Agder Sekreteriat, v/Inger Lise Austrud

Epost: inger.lise.austrud@asekreteriat.no

Per Velde
Prestanesbakken 36
4262 Avaldsnes

13.12.2022

ANMODNING OM Å UNDERSØKE SAKSBEHANDLING**Anmodning**

Det vises til saksdokumentene som var til politisk behandling i Valle kommunestyre, sak 22/19 «Høyring reviderte vedtekter for Setesdal Folkehøgskule», 27.03.2019.

Kontrollutvalget anmodes å undersøke om saksbehandlingen og informasjonen var riktig og tilstrekkelig til å gjøre vedtak i saken.

Spørsmålet er om Valle kommunestyret har fått tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag til å vurdere om «oppretters vilje» ble ivaretatt i Stiftelsen Setesdal Folkehøgskule?

Visste Valle kommunestyre at styret i stiftelsen Setesdal Folkehøgskule, kan velge seg selv for resten av livet?

Har Valle kommunestyre fått vurdert hvilke konsekvenser dette kan medføre, og om dette tjener kommunes interesser som var bakgrunnen for etableringen av stiftelsen og stiftelsens formål?

Min interesse i saken

Jeg er tidligere president i Norges Motorsportforbund, og trakk meg fra vervet 5. mai 2019, etter at et knapt flertall i forbundsstyret ikke ville respektere grunnleggende forutsetninger for styrearbeid og styrets ansvar og plikter. I etterkant har jeg varslet om disse og andre kritikkverdige hendelser. Jeg arbeider samtidig med å styrke rettsvernet, personvernet og ytringsfriheten i norsk idrett. Herunder at varslere skal få sakene sine behandlet forsvarlig og uhildet. Denne saken er del av dette arbeidet. Jeg har også mange års erfaring fra styrearbeid på klubbnivå, hvor unge utøvere fra min klubb gjorde svært gode erfaringer fra sin studietid ved Setesdal Folkehøgskule fram til 2019. Det ville være trist om utviklingen av motorsportlinjen ble nedlagt som en konsekvens av mangelfull saksutredning.

Bakgrunn

Valle kommune og Norges Motorsportforbund etablerte Stiftelsen Setesdal Folkehøgskule i 2013. Formålet var da:

§ 4: Stiftinga sitt formål er å eige og drive Setesdal folkehøgskule, i samsvar med folkehøgskulelova og stiftelseslova. Folkehøgskulen skal ha som mål å fremme

allmennutdanning og folkeopplysning, med grunnlag i motorsport og andre aktiviteter er sentrale.

Valg av styre var da bestemt av de opprinnelige vedtektene, hvor Valle kommune og Norges Motorsportforbund, og oppnevnte styremedlemmer for fire år om gangen:

§5-b, første setning: Styret skal ha følgende samansetjing: Valle kommune skal oppnevner tre medlemmar, og eigen varamedlem. Norges Motorsportforbund oppnemner to medlemmer eigen varamedlem.

På forespørsel fra styreleder i stiftelsen, Olav Hovet, behandlet Valle kommunestyre, nye vedtekter med endring av formålet, og vesentlig endring av hvordan styremedlemmer oppnevnes. Formålet var ikke lenger «allmennutdanning og folkeopplysning, med grunnlag i motorsport». Resultatet er at det som var en unik motorsportlinje i nasjonal sammenheng, er blitt nedlagt, og finnes ikke lenger som studieretning. Nytt formål lyder slik:

§4: Stiftinga sitt formål er å eige og drive Setesdal folkehøgskule. Folkehøgskulen skal ha som mål å fremje allmennutdanning, medrekna motorsport og andre aktivitetar skulen tilbyr. Stiftinga kan eige heile eller delar av andre selskap, også aksjeselskap.

I de nye vedtektene ble §5 skrevet helt om. Valle kommune og Norges Motorsportforbund mistet sin rett til å oppnevne styremedlemmer i stiftelsen. I de nye vedtektene står følgende:

§7, første setning: Styret er årsmøtet i stiftinga.

...og:

§7, sjette setning: Årsmøtet skal velje styre med vararepresentanter, revisor, og valnemd.

Oppnevning av styremedlemmer ble etter de nye vedtektene nå overlatt til styret selv. Til og med valgkomitéen skal velges av årsmøtet, som er representert av styret. Styret skal nå oppnevne både valgkomité og seg selv! Ja, det leses riktig – styret kan velge seg selv livet ut! Stifterne har i praksis ingen innflytelse på oppnevning av styremedlemmer, uansett hvor mangelfull ledelsen av folkehøgskulen blir. Dette er oppsiktsvekkende!

Etter kritiske spørsmål fra Aftenposten til Lotteri- og stiftelsestilsynet, ble det gjennomført et tilsyn ved folkehøgskulen. Det ble påvist brudd på stiftelsesloven. Lotteri- og stiftelsestilsynet skriver i sin rapport (26.05.2022):

- Uryddig regnskapsførsel slik at kontroll med Stiftelsen har vært vanskelig, jf. styrets kollektive plikt etter stiftelsesloven § 30.
- Styret har ikke ivaretatt reglene om habilitet etter stiftelsesloven § 37, ved tildeling av oppdrag til styremedlemmer
- Styret har ikke sørget for at det er etablert tilfredsstillende rutiner for internkontroll i Stiftelsen, og at disse rutinene blir etterlevd. Styret har plikt til å sørge for betryggende kontroll med formuesforvaltningen i regnskapet, jf. stiftelsesloven § 30 tredje ledd. Det gir styret et ansvar for å påse til at tilfredsstillende rutiner for internkontroller er etablert i Stiftelsen, og at rutinene blir etterlevd i praksis. Der

forvaltningen av Stiftelsens midler i det daglige gjennomføres av for eksempel daglig leder eller andre ansatte, har styret ansvar for at det gjennomføres kontroll med at dette skjer på en tilfredsstillende måte.

Tilsynsrapporten kan leses under følgende lenke:

<https://einnsyn.no/api/v2/fil?iri=http://data.einnsyn.no/noark4/3cfdee37-8cac-478c-a59e-062c2b2957af>

Tilsynsrapporten ble senere omtalt av Agderposten, 08.12.2022, og viser hvor uheldig bestemmelsene i de nye vedtektene i stiftelsen kan utarte seg. Lenke til artikkelen er her: <https://www.agderposten.no/naeringsliv/i/vel0rB/faar-krass-kritikk-styret-ga-seg-selv-oppdrag-for-millionsum>

I Norges Motorsportforbund ble fullmakten overskredet

I Norges Motorsportforbund er det forbundsstyret som har den høyeste «vedtaksmyndighet» mellom forbundstingene (årsmøtene). Det er forbundsstyret som forplikter forbundet i alle saker som ikke inngår i den daglige ledelsen til generalsekretæren, jmf. NMFs vedtekter §22 og §30.

Det kan være nyttig for Valle kommune å vite at i Norges Motorsportforbund ble aldri forespørselen om vedtektsendringene i stiftelsen behandlet av forbundsstyret. Vedtektsendringene ble behandlet av en nytilsatt generalsekretær og forbundsadvokaten. Ingen av disse ledende ansatte hadde fullmakt til å gjøre en slik godkjenning og vedtak!

Dette bidro til en av medlemsklubbene la fram denne saken for forbundstinget i november 2021. På dette forbundstinget ble det også valgt helt nye medlemmer til kontrollutvalget, og i sak 06.15, ble det gjort vedtak om at det nye kontrollutvalget skulle undersøke om det forelå kritikkverdige forhold i forrige valgperiode. Det var særlig forhold knyttet til tre disposisjoner, herunder vedtektsendringene i Stiftelsen Setesdal Folkehøgskule.

I september 2022 forelå kontrollutvalgets rapport. Nedenfor gjengis hovedkonklusjoner fra rapporten (sitater):

1. *«Det er ikke i vårt arbeid kommet frem noen nedfestede vedtak om at det gjort noen saksbehandling i forbundsstyrene i valgperiodene og heller ikke foretatt noen valg i styret siden stiftelsen ble opprettet og til dagens dato. Dette er heller ikke kommet frem fra nåværende styre. KU mener at styrene ikke har fulgt opp sin oppgave med å følge opp valg av styrerepresentant».*
2. *«Høringsuttalelsen sendt 23 april 2019 er ifølge nåværende President Westbye ikke behandlet i forbundsstyret, men går innunder Generalsekretærens arbeidsområde. Det bekreftes i samme e-post at det foreligger en spesifikk fullmakt som omhandler oppfølging mot Setesdal Folkehøgskole (SFHS). Når kontrollutvalget ber om denne fullmakten svarer presidenten at det ikke er noen spesifikk fullmakt i forhold til SFHS. Vi har også gjort samme henvendelse til daværende president som bekrefter at høringsuttalelsen ikke har vært kjent av president eller resten av forbundsstyret i tidligere periode. KU's oppfatning er at GS arbeider ut ifra en stillingsinstruks og arbeidsavtale med NMF Hovedstyre og utfører sine oppgaver i henhold til dette. KU*

mener at denne vurderingen ikke burde vært gjort av administrasjonen alene, men at den burde vært styrebehandlet».

3. «Det er av kontrollutvalgets oppfatning at NMF's langsiktige interesser ikke er ivaretatt i forhold til det KU har oppfattet som stiftelsesintensjonen og fokus på egen motorsportlinje ved SFHS. Ved å si fra seg retten til en styreplass samt at styret i SFHS nå i prinsipp velger seg selv fremover har NMF liten eller ingen kontroll på interessene til NMF og vi anser dette som en vesentlig svekkelse i forhold til de bestemmelsene gjort ved oppretting av stiftelsen. Vedtektsendringen som ble gjort i forbindelse med § 6 i gamle vedtekter for setesdal Folkehøgskole mener KU svekker kontrollen over stiftelsens vedtak, men dette er ikke KU sitt mandat og følge videre. Det er stiftelsetilsynets oppgave å følge dette».

Konklusjonene til kontrollutvalget i Norges Motorsportforbund taler for seg selv. Kontrollutvalget viser videre til tilsynsrapporten fra Lotteri- og stiftelsestilsynet, som også taler for seg selv. Styret har brutt stiftelseslovens bestemmelser. Se lenken til tilsynsrapporten finnes i forrige avsnitt over.

Har styrets kompetanse og sammensetning noen interesse for Valle kommune?

I likhet med Norges Motorsportforbund, er det grunn til å anta at Valle kommunestyre hadde forventninger om at etableringen av Stiftelsen Setesdal Folkehøgskule skulle gi synergier med stifternes «samfunnsoppgaver». Riktig nok helt ulike «samfunnsoppgaver», men likevel sammenfallende innenfor dette området. Det kan ikke være uten grunn at Valle kommune og Norges Motorsportforbund ved etableringen av stiftelsen, ønsket å kunne oppnevne styrets medlemmer i stiftelsen?

Å drive og utvikle en folkehøgskule er en krevende oppgave og kompetansebehovet vil endre seg over tid. Kompetansebehovet må også gjenspeiles i styret i folkehøgskulen. Det er derfor tungtveiende argumenter for at «oppnevning» av stiftelsens styre er stifternes viktigste og eneste virkemiddel for å ivareta stiftelsens formål. Riktig sammensetning av styret, er også en forutsetning for å ivareta interessene til de ansatte og elevene. Å tro at sammensetningen av styret vil ivareta kompetansebehovet til folkehøgskulen i all framtid, vil kunne karakteriseres som naivt og heller ikke forsvarlig.

Hvis Valle kommune ikke lenger har noen interesser i folkehøgskulens framtid, vil de nye vedtektene trolig være akseptable. Hvis derimot at folkehøgskulens framtid har interesse for kommunen, bør Valle kommunestyre vurdere å ta vedtektsendringene opp til ny behandling.

Videre prosess i Norges Motorsportforbund

Neste forbundsting i Norges Motorsportforbund avholdes april 2023. Kontrollutvalget vil da legge fram sin rapport, samt tilsynsrapporten fra Lotteri- og stiftelsestilsynet knyttet til Stiftelsen Setesdal Folkehøgskule.

Kritikken fra kontrollutvalget bygger på grundige vurderinger og dokumentasjon. Dette kunne med fordel ha kommet enda klarere fram i rapporten. Forbundsstyret erkjenner likevel ikke kritikken fra kontrollutvalget, og det er ikke sett at forbundsstyret vil gjøre tiltak for å rette opp forholdene. Dette vil sannsynligvis føre til at resultatet fra behandlingen av saken i

forbundstinget til våren, kan bli uforutsigbar. Det må derfor også forventes av det vil bli lagt fram mer utfyllende dokumentasjon om de faktisk forhold for forbundstinget.

Dette kan være dokumentasjon som viser helt andre årsaker til at styret i Stiftelsen Setesdal Folkehøgskule ønsket å endre på vedtektene enn som hittil er kommet fram. En av årsakene er utvilsomt knyttet til at et av styremedlemmene i stiftelsen måtte avslutte sitt arbeidsforhold som tidligere generalsekretær i Norges Motorsportforbund. I avtalen om avslutning av arbeidsforholdet, var en av betingelsene at vedkommende også måtte trekke seg fra styrevervet i stiftelsen, hvis det ikke kunne dokumenteres at vedkommende opprinnelig var lovlig valgt. Rapporten fra kontrollutvalget viser faktisk at ingen av styremedlemmene i stiftelsen som har tilknytning til Norges Motorsportforbund, kan dokumenteres er lovlig valgt. Tvert imot foreligger det dokumentasjon som viser at styremedlemmene er involvert i forhold som mange vil mene ikke er forenlig med et slikt styreverv.

Det er derfor grunn til å anta at forbundstinget må ta stilling til prinsipielt tre alternative vedtak:

1. Det blir flertall for at forbundstinget «aksepterer» nye vedtekter i stiftelsen, og forbundsstyrets ignorering av generalsekretærens overskridelse av fullmakt.
2. Det blir flertall for at nye vedtekter i stiftelsen ikke godkjennes, og det blir gjort vedtak om at forbundsstyret må innlede forhandlinger med Valle kommune om å få endre vedtektene tilbake til de opprinnelige.
3. Det blir flertall for at de nye vedtektene distanserer seg så langt fra forbundets interesser, at forbundstinget vedtar at forbundsstyret må i dialog med Lotteri- og stiftelsestilsynet for å finne en løsning hvor forbundet frasier seg alle rettigheter i folkehøgskulen.

Oppsummering

Kontrollutvalget i Norges Motorsportforbund har påvist at forbundsstyret ikke behandlet endringer i vedtektene til Stiftelsen Setesdal Folkehøgskule i samsvar med forbundets bestemmelser om fullmakter. Kontrollutvalget mener også at «oppretters vilje», altså forbundets interesser, ikke er ivaretatt i de nye vedtektene. Herunder de nye bestemmelsene om styrets «selvoppnevning». Kontrollutvalget påpeker også at det ikke finnes dokumentasjon for at dagens styremedlemmer som representerer Norges Motorsportforbund i styret i stiftelsen, er lovlig valgt. Dette er alvorlig i seg selv. I tillegg kommer tilsynsrapporten fra Lotteri- og stiftelsestilsynet med brudd på stiftelsesloven. Dette må sees i sammenheng, og ville sannsynligvis blitt avdekket hvis forholdene rundt Stiftelsen Setesdal Folkehøgskule hadde blitt undersøkt grundigere.

Spørsmålet er hvilke undersøkelser og vurderinger som faktisk ble gjort før den politiske behandlingen i Valle kommunestyre, sak 22/19 «Høyring reviderte vedtekter for Setesdal Folkehøgskule», 27.03.2019. Saksframlegget i saken framstår som mangelfullt. Kontrollutvalget i Valle kommune anmodes om å undersøke dette nærmere.

Vennlig hilsen

Per Velde

E-post: velde@mac.com

Mobil: 911 26 515

Valle kommune

Postboks 4
4746 VALLE

Saksbehandlar, innvalstelefon

Hans Bach-Evensen, 38 17 61 86

Sluttrapport etter forvaltningskontroll- produksjons- og avløysartilskot i jordbruket- Valle kommune

Vi viser til forvaltningskontroll av produksjons- og avløysartilskot i Valle kommune 03.11.2022. Ein sluttrapport er vedlagt.

Statsforvaltaren har eitt funn som klassifiserast som avvik til forvaltninga av ordninga som er kontrollert. Avviket omhandlar manglande dokumentasjon av kontrollplan og risikovurdering av ordninga for 2021-2022. Vi ber om tilbakemelding om korleis avviket er lukka eller vil bli lukka innan 10.01.2023.

Andre funn er omtalt i rapporten som forbetningsområder og vi håper dette kan bidra til å utvikle og forbetre arbeidet med tilskotsforvaltningen i kommunen. Vi takker for samarbeidet rundt gjennomføringa av kontrollen.

Med helsing

Tore Haugum Tore Haugum (e.f.)
landbruksdirektørlandbruksdirektør

Hans Bach-Evensen
rådgiver
Landbruksavdelingen

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Sluttrapport - produksjons- og avløysartilskot i jordbruket- Valle kommune

Sluttrapport frå kontroll av landbruksforvaltninga

Kontrollert kommune	Valle	Kontrolldato	03.11.2022
		Dato for sluttrapport	20.12.2022
Kontrollomfang	Tilskotsordninga produksjons- og avløysartilskot i jordbruket	Kontrollpersonar frå Statsforvaltaren i Agder	Kjellfrid Straume, Anne Kari Birkeland og Hans Bach-Evensen
Deltakarar frå kommunen			
Namn	Funksjon	Opningsmøte	Intervju
Magnus Berg	Leiar teknisk	X	X
Knut Gunnar Solli	Landbruksrådgjevar	X	X

Innhald

1. Innhaldet i rapporten	2
2. Bakgrunn for kontrollen	2
3. Tilvising til relevant regelverk og dokument for denne kontrollen	2
4. Gjennomføring og omfang	2
5. Oppsummering	3
6. Funn	4

1. Innhaldet i rapporten

Rapporten er utarbeida etter gjennomført forvaltningskontroll i Valle kommune innan *produksjons- og avløysartilskott i jordbruket* (PT). Den skildrar eventuelle forbedringspunkt som blei avdekka innan dei kontrollerte områda. Dette betyr at rapporten i mindre grad fokuserer på område som etter Statsforvaltaren si vurdering fungerer godt eller tilfredsstillande.

Når kontrollen avdekkjer manglar i kommunen si forvaltning av ordninga, kan desse kallast avvik. Avvik er manglande oppfylling av krav til forvaltninga av ordninga som er fastsett i eller etter

- Reglement for økonomistyring i staten § 14 og § 15 andre ledd
- styrande dokument
- regelverket og/eller retningslinjene for ordninga

I fleire tilfelle kan Statsforvaltaren i kontrollen avdekka forhold som ikkje direkte vert vurdert som eit avvik som nemnt over. Det kan også vere forhold som omhandlar regelverk som ligg utanfor heimelsgrunnlaget for kontrollen. Dette kan likevel ha betydning for forvaltninga av ordninga og vert av Statsforvaltaren skildra som tilråding og oppmoding til å forbetra arbeidet.

2. Bakgrunn for kontrollen

Statsforvaltaren har det regionale ansvaret for å sikra at statlege midlar vert brukt og forvalta i samsvar med føresetnadane. Forvaltningskontrollen har heimelsgrunnlag i *Økonomireglementet i staten* (§ 15) og bakgrunn i *Statsforvaltarens virksomhets- og økonomiinstruks for 2021*. Ved å avdekkja eventuelle avvik og brot på regelverk og rutinar kan dette hjelpe kommunen fram mot ei sikrare, betre og meir effektiv forvaltning av tilskotsordningane.

3. Tilvising til relevant regelverk og dokument for denne kontrollen

- [Reglement og Bestemmelser for økonomistyring i staten](#)
  - § 14 Intern kontroll
  - Kapittel 6
- [Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket](#)
  - [Kommentarrundskriv 2021-5](#)
  - [Saksbehandlingsrundskriv 2021-6](#)
- Riksrevisjonens rapport [«Undersøkelse av myndighetenes saksbehandling og kontroll av produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket»](#)

4. Gjennomføring og omfang

Kontrollen vart gjennomført som eit digitalt møte og omfatta kommunen si forvaltning av PT med særleg vekt på året 2021, mellom anna kommunens mottak og behandling av søknader, kontroll og godkjenning av søknadsopplysningar, risikobasert kontroll og kontroll av grunnvilkår.

Kontrollen hadde hovudfokus på *forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket* og rundskriva og retningslinjene som gjeld denne.

Kontrollen er likevel ikkje ein fullstendig revisjon av alt relevant regelverk som har betydning for forvaltninga. Dette kan mellom anna vera regelverk der Statsforvaltaren ikkje har tilsynsheimel.

5. Oppsummering

Statsforvaltaren gjennomførte ein forvaltningskontroll for PT-ordninga i Valle kommune i 2019. Rapporten konkluderer med at sakshandsamarar hadde hatt forvaltninga i kort tid, men at praksis var etablert i tråd med regelverket som gjev eit godt utgangspunktet for framtida for å sikre kontinuitet og struktur i forvaltninga. Regelverket har utvikla seg og endra seg sidan dette.

Ved denne kontrollen, i 2022, er det ny sakshandsamarar for ordninga, og det har vore tre ulike sakshandsamarar i tida frå 2019 til 2022. Regelverket (spesielt rundskriva) vert stadig endra, og kunnskap og kompetanse om ordninga og fagsystem er viktig for å for å oppnå ein forsvarleg forvaltning. Det same gjeld om krav til internkontroll er oppfylte.

For Valle kommune minner vi om revisjonsrapporten [Tilkuddsforvaltning i Valle kommune](#) frå Agder kommunerevisjon i 2016. Sjølv om denne omhandlar kommunale tilskot og ikkje tek for seg statlege delegerte tilskotsordningar, gir rapporten viktige signal om etablering av internkontroll for akkurat denne kommunen.

Forvaltninga for 2021 er etter vår vurdering i hovudsak utøvd etter regelverket, men har manglar på enkelte område. I hovudsak dreier dette seg om dokumentasjon på konkrete krav som kontrollplan og risikovurdering av ordninga. Sjølv om praksis viser seg å vere forsvarleg, er det for Statsforvaltaren tydeleg at enkelte krav ikkje vert dekkja grunna mangelfull internkontroll. Kommunen kunne ikkje vise til ein skriftleg rutine for forvaltninga av ordninga, og rundskriva er ikkje operasjonalisert for kommunen på anna måte enn ved dagens praksis og overlapping mellom sakshandsamarar. Dokumentasjon på delegasjon og etiske retningslinjer vart lagt fram under kontrollen og er ein del av internkontrollen.

I mange døme er praksisen god, men det kjem ikkje til uttrykk andre stader enn ved intervju med sakshandsamarar og noko ved å gjennomgå kommentarar i fagsystemet. Ved å knytte gjeldande praksis tettare opp mot skriftleg dokumentasjon som til dømes meir aktiv bruk av merknader i fagsystemet Estil, rutineskildringar, årshjul, sjekklistar eller liknande, vil kommunen ha eit betre dokumentasjonsgrunnlag for jobben ein gjer. Dette må stemme med krav i regelverk og rundskriv. Dette vil i neste omgang vere med på å strukturere arbeidet slik at andre kan overta på same nivå. Mangelfulle rutinar utgjer ein risiko ved bytte av sakshandsamarar, noko ein kan sjå i Valle kommune kan føre til enkelte manglar. Kommunen bør etablere sterkare skriftleg rutineverk for ordninga slik at ein blir mindre sårbar i slike situasjonar og for å betre dokumentasjon av intern kontroll.

Statsforvaltaren definerer at eitt av funna som eit avvik. Kommunen oppfyller ikkje krava i rundskrivet om kontrollplan og risikovurdering. Manglande kontrollplan er eit avvik frå rundskrivet og må lukkast.

Andre funn vurderer Statsforvaltaren som viktige forbettringspunkt for å auke dokumentasjonen av dagens praksis og etablere eit skriftleg rutineverk knytt til sakshandsaminga.

6. Funn

1. Kontrollplan og risikovurdering er ikkje skriftleggjort.

Kommunen kan ikkje vise til kontrollplan og skriftleg risikovurdering for 2021 og 2022.

Faktiske forhold: Det er ingen skriftleg kontrollplan eller risikovurdering for ordninga for 2021 og 2022 på tidspunktet for forvaltningskontrollen.

Krav: Sjå rundskriv 2021-6, Produksjonstilskudd og avløsertilskudd – forvaltningsansvar og saksbehandling, pkt. 5 Risikobasert kontroll.

Alle delar av risikobasert kontroll skal dokumenterast skriftleg. Kommunen skal utarbeide kontrollplan. Kontrollplanen skal vere styrande for kva søknader som kommunen plukkar ut til kontroll og kva søknader som ikkje vert plukka ut til kontroll. Kontrollplanen skal vrre skriftleg og utarbeidast før sakshandsaminga startar i søknadsåret. Kommunen må gå gjennom kontrollplanen årleg og vurdere om risikobiletet er endra.

«Kontrollplanen skal innehalde:

- A. En vurdering av hvilke deler av produksjons- og avløsertilskuddet som anses å ha størst generell risiko i egen kommune.
- B. En beskrivelse av konkrete risikoindikatorer ved søknader i egen kommune.
- C. Dersom kommunen mener det er risiko ved konkrete foretak, skal det også beskrives i kontrollplanen.»

Sjå fleire detaljar og konkretiseringar i rundskrivet.

Statsforvaltarens vurdering: Kommunen sin kontrollplan og risikovurderingane manglar etter krava i rundskrivet. Det er gjennomført dokumentkontroll som dekkjer 10 % kravet så nokre av krava om kontroll er delvis gjennomførte. Sjølv om sakshandsamar sjølv gjer fleire vurderingar knytt til dette temaet, manglar skriftleg dokumentasjon. For tredjepartar kan det derfor sjå ut som arbeidet er svakare enn det sannsynlegvis er. Ein gjennomgang av krava i rundskrivet og praksisen til sakshandsamar må oppsummerast skriftleg i ein kontrollplan eller ved liknande dokumentasjon. Statsforvaltaren vurderer dette funnet som eit avvik som må lukkast.

2. Den samla dokumentasjonen av rutinar for forvaltninga av produksjonstilskot bør betrast.

Krav:

Rundskriv 2021-6, Produksjonstilskudd og avløsertilskudd – forvaltningsansvar og saksbehandling, pkt. Innledning:

«Dette dokumentet gir instruksjer og retningslinjer for saksbehandling og kontroll av søknad om produksjonstilskudd og tilskudd til avløsning i jordbruket. I tillegg til retningslinjene i dette dokumentet, må kommunen ha etablert internkontroll og egne utfyllende rutiner for behandling av søknader om produksjons- og avløsertilskudd i jordbruket.»

Faktiske forhold: Kontrollen viser at ulike operasjonar som krevst etter rundskrivet, er oppfatta og vert gjennomført av sakshandsamar, men det er fleire forhold som kommunen ikkje er kjent med, manglar, eller ikkje har ein strukturert gjennomgang av. Døme på dette:

- Korleis ein nyttar Husdyrregisteret som kontroll på tal storfe, om det inngår i risikobasert kontroll eller som ein minimumskontroll i saksbehandlinga.
- Rapport om sau er ikkje nytta. Den burde vore nytta som ein del av vurderinga av vanleg jordbruksproduksjon.
- Det føreligg ingen rutinar for å utføre stadleg kontroll framover (dokumentasjonskrav, teljing av dyr, bruk av slaktelister, dyrehaldsjournal m.m.). (I 2021 er det berre gjennomført dokumentkontroll.)
- Ansvar og oppfølging av kartgrunnlaget i kommunen og samarbeidet med landbruksrådgjevar (rutinar i arbeidet med AR5) <https://www.nibio.no/tema/jord/arealressurser/arealressurskart-ar5/kontinuerlig-ajourhold> .
- Sikre at fristar vert overhalde.
- Risikovurdering og kontrollplan.
- Kjenne til driftsfellesskap som ein del av vurderinga knytt til tilskotsforvaltninga.
- Korleis avkortingsvurderingar nyttast.

Kommunen har ikkje lagt fram nokon skriftleg rutine for forvaltninga av produksjonstilskot spesielt. Praksisen er i hovudsak etablert av sakshandsamar, med rundskriva og anna regelverk som grunnlag.

Statsforvaltarens vurdering: Kontrollen viser at rutinar for forvaltninga av PT er lite skriftleggjort og bør betrast. Kommunen held fram at der er eit delegasjonsreglement og generelle rutinar for vurdering av habilitet. Statsforvaltaren har ingen ytterlegere kommentarar rundt disse dokumenta, anna enn at dette inngår som ein del av internkontrollen for tilskotsforvaltninga og avklarar roller og ansvar.

Kompleksiteten og detaljgraden i PT-ordninga krev likevel avklart ramme og plan for framdrift og operasjonar for å ivareta krava i regelverket. Funnet understrekar også kjernen i kva Statsforvaltaren skal kontrollere hos kommunen – om det er etablert ein god nok internkontroll. Rundskriva kan fungera som gode rutinar. Men dette føreset at det alltid vil vera tilgjengeleg ressursar med inngåande kunnskap, kompetanse og evne til å oppdatere kommunens praksis etter endringar i krav og regelverk. Vår vurdering er at Valle kommune ved personellbyttar har hatt utfordringar med å sikre at alle krav til forvaltninga vert vidareførte. Hovudvurderinga vår er at internkontroll og forsvarleg forvaltning er knytt til sakshandsamar si utøving og i liten grad til etablert rutineverk.

Kontrollen viser at det er svært sannsynleg at dei viktigaste operasjonane er utført, men med ulik grad av dokumentasjon og skriftleg planverk. Ein skriftleg arbeidsrutine for ordninga ville vist kommunen sine interne krav til gjennomføring av operasjonane og dokumentasjonen av disse. Slike rutinar ville også styrka koplinga til leiarnivået når det gjeld rammene for tilskotsforvaltninga i kommunen. Meir skriftleg dokumentasjon ville etter vår vurdering i større grad synleggjort arbeidet som faktisk vert gjort.

Konkret oppfordrar vi kommunen til å utvikle skriftlege rutinar og planar for dokumentasjon av forvaltninga på bakgrunn av etablert praksis og med utgangspunkt i rundskriva.

Valle kommune
Gjestfri for nye tankar

STATSFORVALTEREN I AGDER
Postboks 504
4804 ARENDAL

Vår ref.: .2022/784-3
526

Sakshandsamar: Magnus Berg
magnus.berg@valle.kommune.no

Dato
13.01.2023

Tilbakemelding på rapport frå forvaltningskontroll

Valle kommune har i etterkant av forvaltningskontrollen etablert kontrollplan. Den ligg som vedlegg til dette brevet.

Me tek tilbakemeldingane om forbetring av rutinane for landbruksforvaltinga til etterretning og vil i løpet av 2023 opprette skriftlege rutinar for landbruksforvaltinga.

Med helsing
Valle kommune

Magnus Berg
Leiar teknisk eining

Dokumentet er godkjent elektronisk og vert sendt utan signatur.

Vedlegg:

1 Risikobasert kontroll for produksjonstilskot

Risikobasert kontroll for produksjonstilskot 20XX i Valle kommune

Kommunen, statsforvaltaren og Landbruksdirektoratet har rett og plikt til å kontrollere opplysningane i den enkelte søknad, jf §10 i *Forskrift om produksjonstilskot og avløysartilskot i jordbruket*.

Dette omfattar:

- retten til å gjere de maskinelle kontrollane som søknadssystemet gjer.
- risikobasert kontroll

For å føre ein effektiv kontroll av tilskotet presiserer § 10 at forvaltninga har rett på:

- tilgang på relevant dokumentasjon
- tilgang til de eigedomar, derunder driftsbygningar, beite m.m., som føretaka nyttar i drifta.

Kommunen skal utarbeide kontrollplan. Kontrollplanen skal innehalde:

- Ei vurdering av kva delar av produksjons- og avløysartilskotet som ein reknar med har størst generell risiko i eigen kommune.
- Ei skildring av konkrete risikoindikatorar ved søknadar i eigen kommune.
- Dersom kommunen meiner det er risiko ved konkrete føretak, skal også det kome fram i kontrollplanen.

A. Kva delar av produksjon- og avløysartilskot som truleg har størst generell risiko i kommunen

Produksjon	Låg	Middels	Høg	Føretak som skal kontrollerast i 2022
Areal				
Husdyr				
Bevaringsverdige husdyrrasar				
Seld grovfor				
Frukt/ber/grønt				
Avløysing				
Gjødslingsplan				
Journal plantevernmidlar				

B. Risikoindikatorar ved søknadane

Minst eit føretak skal plukkast ut på bakgrunn av indikatorar som vert oppdaga under sakshandsaminga.

Indikator	Føretak som skal kontrollerast i år
Søknadar der sakshansamar stussar	
Føretak med svært høge/låge leveransar	
Føretak med store avvik i areal	
Føretak med mange ulike produksjonar	
Kombinasjon av økologisk og konvensjonell drift	
Indikatorer på driftsfelleskap	
Stor produksjonsauke	
Ikkje kontrollera før/lenge siden	

C. Mistanke eller tips om feil

Innhald i mistanke/tips	Føretak som kontrollerast i år
Føretak der det er funnet mange feil tidligare	
Føretak der kommunen har gjort observasjonar på areal eller husdyr	
Føretak der kommunen har motteke tips.	